

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. การเขียนภาษาอังกฤษ
  - 3.1 ความหมายของการเขียน
  - 3.2 องค์ประกอบของการเขียน
  - 3.3 กิจกรรมการสอนเขียน
  - 3.4 การวัดและประเมินผลการเขียน
4. การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Writing)
  - 4.1 ขั้นตอนการสอนของวิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ
  - 4.2 ลักษณะสำคัญของวิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ
5. ฟังความคิด
  - 5.1 ความหมายของฟังความคิด
  - 5.2 แนวคิดเกี่ยวกับฟังความคิด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด
7. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
8. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระ
ภาษาต่างประเทศ มีรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551, หน้า 1-5)

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็น
กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก
ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็น
ต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย
และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ
เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาส
ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคม
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ
การเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ
และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และ
ประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง

ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

4.1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

4.2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

4.2.2 ซื่อสัตย์สุจริต

4.2.3 มีวินัย

4.2.4 ใฝ่เรียนรู้

4.2.5 อยู่อย่างพอเพียง

4.2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.2.7 รักความเป็นไทย

4.2.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

5. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ภาษาไทย

5.2 คณิตศาสตร์

5.3 วิทยาศาสตร์

5.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

5.6 ศิลปะ

5.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะ มาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึง การทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกัน

คุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

6. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

6.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

6.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

7. ความสำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิถีทัศน์ในการดำเนินชีวิต

ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

8. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

8.1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

8.2 ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

8.3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

8.4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

9. คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือกรับ/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความ

คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียงสถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมนิยมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและ อธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็น
ภาษาต่างประเทศ

มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน)
สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม
เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและ
อาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences)
สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

10. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภท
ต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความ
คิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของ
เจ้าของภาษา แนะนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา
และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้อง
และเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่ม
สาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

กล่าวสรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สามารถมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามที่หลากหลาย ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมรวมทั้งผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอสว่างแดนดิน

จังหวัดสกลนคร

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ มีรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553, 2553, หน้า 4-7)

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553, 2553, หน้า 4-5)

2. หลักการ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของภาพ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาส ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ การเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
- 2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และ ประสพการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

- 3.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้

4.1 ระดับการศึกษา กำหนดหลักสูตรเป็น 2 ระดับ ตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามภารกิจหลักของการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

4.2 สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 8 กลุ่ม คือ

4.2.1 ภาษาไทย

4.2.2 คณิตศาสตร์

4.2.3 วิทยาศาสตร์

4.2.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

4.2.6 ศิลปะ

4.2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

4.2.8 ภาษาต่างประเทศ

4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิภาณและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

4.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักตนเองรู้จักสิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

4.3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนในหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 2 กิจกรรม ดังนี้

4.3.2.1 กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

4.3.2.2 กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม

4.3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจ

ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละต่อสังคม
มีจิตสาธารณะ

4.4 เวลาเรียน หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่
พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้สอนสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้นของ
สถานศึกษา โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน
ดังนี้

4.4.1 ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลา
เรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง

4.4.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชา
ที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต
(นก.)

โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองไผ่

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยโครงสร้างเวลาเรียนและ
โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
	ม.1	ม.2	ม.3
• กลุ่มสาระการเรียนรู้			
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)
○ ประวัติศาสตร์	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
○ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม			
○ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
○ ภูมิศาสตร์			
○ เศรษฐศาสตร์			
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)
• รายวิชาเพิ่มเติม	320 (8 นก.)	300 (7.5นก.)	280 (7.5นก.)
• กิจกรรมแนะแนว			
• กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี	120	120	120
- ชมรม ชุมนุ่ม			
• กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์			
รวมเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120
รวมเวลาเรียน/ชั่วโมง/หน่วยกิต/ปี	1440 (34 นก.)	1540 (35.5นก.)	1440 (33นก.)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างเวลาเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน

อ 23101 ภาษาอังกฤษ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 60 ชั่วโมง

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบายง่าย ๆ อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณาและบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุเขียนประโยค ข้อความให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่เสียง จับใจความสำคัญ รายละเอียด สนับสนุน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน สนทนาสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม สถานการณ์ต่าง ๆ พูด เขียน บรรยาย อธิบายแสดงความต้องการ เสนอให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธ การขอและให้ข้อมูล เปรียบเทียบสรุป วิเคราะห์ เหตุการณ์ ข่าว ที่อยู่ในความสนใจของสังคม ใช้ภาษา น้ำเสียง ท่าทาง กิริยามารยาททางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของเจ้าของภาษา เปรียบเทียบบอกความเหมือนและความแตกต่างเรื่องการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ การลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาอังกฤษกับภาษาไทย ค้นคว้า รวบรวม สรุปข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูด การเขียน ใช้ภาษาสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา และชุมชน

โดยใช้กระบวนการทางภาษา การสื่อสารและการสืบเสาะหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล การฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถนำเสนอ สื่อสาร เห็นคุณค่า นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ต 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม.3/4

ต 1.2 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม.3/4, ม.3/5

ต 1/3 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3 ต 2.1 ม.3/1, ม.3/1, ม.3/3

ต 2.2 ม.3/1, ม.3/2 ต 3.1 ม.3/1 ต 4.1 ม.3/1 ต 4.2 ม.3/1, ม.3/2

รวม 21 ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน

อ 23102 ภาษาอังกฤษ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 60 ชั่วโมง

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบายง่าย ๆ อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณาและบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุเขียนประโยค ข้อความให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง จับใจความสำคัญ รายละเอียด สนับสนุน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน สนทนาสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม สถานการณ์ต่าง ๆ พูด เขียน บรรยาย อธิบายแสดงความต้องการ เสนอให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธ การขอและให้ข้อมูล เปรียบเทียบสรุป วิเคราะห์ เหตุการณ์ ข่าว ที่อยู่ในความสนใจของสังคม ใช้ภาษา น้ำเสียง ท่าทาง กิริยามารยาททางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของเจ้าของภาษา เปรียบเทียบบอกความเหมือนและความแตกต่างเรื่องการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ การลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาอังกฤษกับภาษาไทย ค้นคว้า รวบรวม สรุปข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูด การเขียน ใช้ภาษาสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา และชุมชน

โดยใช้กระบวนการทางภาษา การสื่อสารและการสืบเสาะหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล การฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถนำเสนอ สื่อสาร เห็นคุณค่า นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ต 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม.3/4 ต 1.2 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม.3/4, ม.3/5

ต 1/3 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3 ต 2.1 ม.3/1, ม.3/1, ม.3/3

ต 2.2 ม.3/1, ม.3/2 ต 3.1 ม.3/1 ต 4.1 ม.3/1

ต 4.2 ม.3/1, ม.3/2

รวม 21 ตัวชี้วัด

จากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พุทธศักราช 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้นำความรู้เรื่องวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองไผ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัด มาใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยในเรื่องของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดสาระสำคัญ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ระยะเวลาในการทดลองแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ

การเขียนภาษาอังกฤษ

1. ความหมายของการเขียน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (2542, หน้า 5) กล่าวว่า ทักษะการเขียนคือ การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนที่ผ่านข้อความให้ผู้อ่านเป็นภาษาเขียนที่รวมทั้งทักษะการเขียนด้วยลายมือสะอาดเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นตัวพิมพ์หรือตัวเขียน การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้องรวมทั้งการเลือกใช้คำศัพท์ จำนวนที่ถูกต้องเหมาะสมและการนำเสนอเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

ธีรพร แซ่เห่ว (2548, หน้า 27) ได้กล่าวถึงการเขียนว่า การเขียนหมายถึง กระบวนการในการสร้างความคิดอันเกิดจากการนำภูมิความรู้เดิมมาใช้ในการสร้างความคิดใหม่โดยผ่านกระบวนการรวบรวม และเรียบเรียงข้อมูลอย่างมีความหมายตามหลักภาษาที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อ่านที่มีต่อเนื้อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

พรสวรรค์ สีป้อ (2550, หน้า 195) ได้ให้ความหมายของการเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และเจตคติออกมาเป็นข้อความที่มีความต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ และเข้าใจตรงกับเจตนาของผู้เรียน

ศศิวิมล ชิน (2553, หน้า 33) ได้กล่าวถึงการเขียนว่า การเขียน คือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านในรูปของตัวอักษร โดยที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์

ที่จะให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ตนเขียนได้ตรงตามที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้การเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจนั้น จึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหรือความสามารถหลาย ๆ อย่างที่ผู้เขียนต้องใช้หรือมี ในขณะที่เขียน

Byrne (1991, p. 1) กล่าวว่า การเขียนมิได้หมายถึงลายลักษณ์อักษรหรือ การเขียนเป็นประโยค ๆ แต่หมายถึง ความสามารถนำความรู้สึกรู้สึกนึกคิดสำนวน และรูป ประโยคต่าง ๆ มาเรียบเรียงให้เกิดเป็นภาษาเขียนตรงตามจุดประสงค์ของตน

Swalles (1997, p. 34) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่ เกี่ยวข้องกับข้อความที่ปรากฏตามอักษร คำศัพท์ ไวยากรณ์ ที่ได้รับการเรียบเรียงไว้ อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการสื่อสาร

Brunning and others (2000, p. 318) ให้ความหมายว่า การเขียนเป็น กระบวนการของการนำเสนอแนวคิดออกมาในรูปแบบของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ของ ภาษา

Hedge (2000, p. 407) กล่าวว่า การเขียนเป็นการใช้ภาษาในการส่ง ข้อมูลโดยที่ผู้รับเข้าใจและสามารถตอบสนองต่อสารที่ได้รับ

Wingersky (2003, p. 4) ให้ความหมายของการเขียนว่า คือ กระบวนการที่ผู้เขียนพบ เรียงลำดับ และถ่ายทอดความคิดเพื่อสื่อข้อมูลออกมาให้ผู้อ่าน ทราบ

จากคำกล่าวของความหมายของการเขียนข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนคือ การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ของผู้เขียน โดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านได้ทราบ ในการเขียนเพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสารให้ มีความเข้าใจตรงกัน

2. องค์ประกอบของการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ประการที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเขียนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง นักการศึกษาได้ให้ ความหมายขององค์ประกอบของการเขียน ดังนี้

พิตรวัลย์ โกวินทที (2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนได้ดีมีดังนี้

1. มีความรู้ดีในเรื่องที่เขียน
2. มีจุดประสงค์แจ่มแจ้งว่าจะส่งสารเพื่อเหตุใด และให้ผู้รับสามารถเข้าใจสิ่งที่ตนส่งสารไปให้
3. มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษา คือ โครงสร้างไวยากรณ์ ใช้ศัพท์และรู้จักแบบแผนของการเขียน ได้แก่ เรื่องตัวสะกด เครื่องหมายวรรคตอน
4. มีความสามารถในการสื่อความหมายด้วยการเขียน สามารถเขียนโดยใช้ถ้อยคำสำนวน รูปแบบของการเขียนได้เหมาะสม และตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้
5. เขียนได้รวดเร็วพอสมควรกับงานที่เขียน

Harris (1988, pp. 68–69) ให้ความหมายว่า การเขียนโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่ เนื้อหาสาระที่จะใช้เขียน
2. รูปแบบ (Form) ได้แก่ การเรียงลำดับเนื้อหา
3. ไวยากรณ์ (Grammar) ได้แก่ การใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ ที่ถูกต้องและสื่อความหมายได้
4. สลีลาในการเขียน (Style) ได้แก่ การเลือกโครงสร้าง เลือกคำ และสำนวนต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน
5. กลวิธีในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน เช่น การใช้ตัวอักษรใหญ่และเครื่องหมายวรรคตอน

Raimes (1993, p. 5–6) กล่าวว่าเป็นการยากที่จะระบุว่าการสอนเขียนควรเป็นอย่างไร แต่ควรมียอดองค์ประกอบในการเขียน 9 ประการคือ

1. จุดประสงค์ในการเขียน (Purpose)
2. ผู้รับสาร (Audience)
3. เนื้อหา (Content)
4. การเลือกใช้คำ (Word choice)
5. ไวยากรณ์ (Grammar)
6. การสร้างประโยค (Syntax)
7. การเรียบเรียงการเขียน (Organization)
8. กระบวนการเขียน (Writing process)
9. กลไกการเขียน (Mechanics)

Temple and others (1993, p. 235) ได้กำหนดองค์ประกอบของงานเขียนที่ดีไว้ว่า งานเขียนที่ดีจะต้องสามารถสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลต้องมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ สามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองของผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านอยากติดตาม นอกจากนี้แล้วจะต้องมีรูปแบบ โครงสร้าง การลำดับข้อความ การเลือกคำที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เป็นอย่างดี

แนวคิดในการเขียนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในงานเขียน ซึ่งจะต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่เขียน มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษา มีความสามารถในการสื่อความหมายด้วยการเขียน งานเขียนที่ดีจะต้องสามารถสื่อความหมายออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมการสอนเขียน

การเขียนมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยการจัดรูปแบบที่แตกต่าง เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความตั้งใจในการเรียนและพยายามฝึกฝนให้ดียิ่งขึ้น

นักการศึกษาได้เสนอและแนะนำกิจกรรมการเขียนไว้มีดังนี้

รัตนา มหากุล (อ้างถึงใน อุ่นเรือน เมืองจันทบุรี, 2549, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเขียนว่าควรคำนึงถึงนักเรียนเป็นหลัก โดยเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัย ความรู้ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน กิจกรรมการเขียนนี้ควรมีหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้กิจกรรมการเขียนที่นำมาให้นักเรียนฝึกหัดควรเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง และในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเขียนบันทึกประจำวัน เขียนประวัติส่วนตัว บัตรอวยพร จดหมายส่วนตัว จดหมายธุรกิจ จดหมายสมัครงาน และการกรอกแบบฟอร์ม รูปแบบการเขียนเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักว่าการเขียนเป็นวิธีหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร

การจัดกิจกรรมการเขียน สามารถจัดได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. กิจกรรมก่อนการเขียน เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกลไกทางการเขียน เช่น การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้กาล (Tense) และศัพท์

ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะเขียน ครูผู้สอนอาจหากิจกรรมช่วยแนะแนวทางได้ เช่น การระดมความคิดเกี่ยวกับคำศัพท์ที่จะใช้เขียน

2. กิจกรรมระหว่างการเขียน เป็นกิจกรรมที่ครูสอนนำมาใช้ในการฝึกทักษะการเขียน เช่น นำภาพประกอบมาให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ นำเทปบทสนทนา มาเปิดให้ฟัง นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ นำเทปบทสนทนา มาเปิดให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเขียนเป็นเรื่องเล่า หรือสรุปเรื่องที่ได้ยิน

3. กิจกรรมหลังการเขียน เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจให้นำมาอ่านหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนร่วมห้องฟัง ตลอดจนนำมาแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ว่าข้อเขียนนั้นดี ถูกต้องในการสื่อความมากน้อยเพียงไร และการใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ และมีข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

การจัดกิจกรรมการสอนเขียนนั้นอาจจัดในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมเดี่ยวก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในห้องเรียนและความเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเขียนควรเริ่มจากระดับง่ายไปหายาก และเริ่มจากหน่วยเล็กไปหาหน่วยใหญ่ เช่น จากระดับคำ ประโยคเดี่ยว ประโยคซ้อน ข้อความย่อหน้าสั้น จนกระทั่งการเขียนเรียงความ

กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การกำหนดขอบข่ายการเขียน (Controlled Writing) เป็นกิจกรรมการเขียนที่ครูคัดเลือกรูปแบบและเนื้อหาการเขียนสำหรับนักเรียน เช่น การเขียนลอกเลียนข้อความ การเขียนโดยให้นักเรียนคัดลอกข้อความและเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบบางอย่าง เช่น เปลี่ยนกาลกริยา (Verb Tense) เปลี่ยนคำเอกพจน์เป็นพหูพจน์ การเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์ การเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์ กิจกรรมแบบควบคุมนี้จะใช้เพื่อเสริมการใช้ศัพท์ และโครงสร้างประโยคให้นักเรียน

2. การชี้แนะแนวทางให้เขียน (Guided Writing) ครูอาจจะให้คำแนะนำในการเขียนข้อความหรือเรื่องสั้น โดยให้อิสระนักเรียนมากกว่าการกำหนดของข่ายการเขียน ครูอาจจะให้เฉพาะประโยคเริ่มต้น หรือประโยคสุดท้าย และข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเขียน การเขียนแบบนี้อาจใช้ข้อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนภูมิ

3. การเขียนแบบอิสระ (Free Writing) การเขียนแบบนี้จะมีการแนะนำน้อยที่สุด นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิด และในการเขียนอย่างเต็มที่ นักเรียนจะใช้

ลีลาการเขียนของตนเองโดยครูอาจจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่อง หรือให้นักเรียนนึกหัวข้อเรื่องเอง และคอยดูว่านักเรียนแต่ละคนมีปัญหาในการเขียนอย่างไรและคอยช่วยเหลือแก้ไข

หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 19) ลักษณะของกิจกรรมการเขียนต้องมีความหลากหลาย ทำให้ผู้เขียนสนุกสนานและกระตือรือร้นที่จะเขียน และได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. เลือกกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่ประสบอยู่หรือมีความสอดคล้องกับผู้เรียน
2. ศึกษาขั้นตอนการสอนอย่างละเอียดเพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผล
3. เตรียมสื่อที่จะใช้ในกิจกรรมนั้น ๆ
4. เตรียมกิจกรรมที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม เช่น เพลง เกม หรือการจับสลาก
5. เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงระเบียบวินัยในห้องเรียน
6. ครูควรใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

Harris (1986, pp. 219–223) แนะนำกิจกรรมการเขียนว่าควรมีการใช้ภาพหรือ วิดีทัศน์ที่จะนำไปสู่การเขียนแบบเล่าเรื่อง (Recount) โดยผู้สอนเขียนคำศัพท์ที่สำคัญของเรื่องบนกระดานเพื่อเป็นตัวชี้แนะการเขียน หรือการใช้เรื่องย่อที่ไม่มีตอนจบให้ผู้เรียนอ่านแล้วให้เขียนรายละเอียดและตอนจบตามจินตนาการของผู้เรียนเองโดยครูเขียนคำศัพท์ที่สำคัญของเรื่องบนกระดานเพื่อเป็นตัวชี้แนะการเขียน วิธีนี้นำไปสู่การเขียนแบบอธิบายหรือบรรยาย (Exposition) รวมทั้งการให้ชื่อเรื่อง (Topic) คำถามและคำศัพท์ที่สำคัญ วิธีนี้นำไปสู่การเขียนแบบรายงาน

Heaton (1988, p. 107) ได้เสนอแนะให้ใช้ภาพเพื่อนำไปสู่การเขียน (Using Pictures for Writing) ได้แก่ การบรรยายลักษณะ คน สถานที่หรือวัตถุ การเปรียบเทียบของสองสิ่ง การเล่าเรื่อง การบอกทาง การบอกขั้นตอนการทำสิ่งต่าง ๆ

Dean (1997, pp. 1–62) ได้แนะนำกิจกรรมการเขียนว่า ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกรอกแบบฟอร์ม (Filling Forms) การเขียนข้อความสั้น ๆ (Writing Short Notes) ใช้สำหรับบันทึกข้อความทางโทรศัพท์ฝากข้อความเมื่อต้องออกไปข้างนอก

การบันทึกข้อความทางธุรกิจที่บุคคลหนึ่งให้อีกบุคคลหนึ่ง (Writing Memos) การเขียนไปรษณียบัตร (Writing Postcards) การเขียนประวัติการศึกษาและการทำงาน (Writing CVs) การเขียนจดหมาย (Writing Letters) การเขียนเรียงความ (Writing Essays) เช่น การเขียนบรรยายลักษณะคน หรือสถานที่ (Describing People or Places) การเขียนเล่าเรื่อง (Telling Stories) และการเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง (Anecdote)

Blanchard and Root (1998, pp. 1–84) ได้เสนอกิจกรรมการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเรื่องราวของตัวเอง (Writing about Yourself)
2. การเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวและเพื่อน (Writing about Your Family and Friends)
3. การเขียนเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (Writing about Daily Activities)
4. การเขียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต (Writing about Lifestyles)
5. การเขียนเกี่ยวกับบุคคลต่าง ๆ (Writing about People)
6. การเขียนเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ (Writing about Places)
7. การเขียนบรรยาย (Writing a Description)
8. การเขียนคำสั่ง (Writing Instructions)
9. การเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต (Writing about Past Events)

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเขียนต้องมีความหลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน ผู้เรียนควรมีความรู้ในเรื่องที่เขียน กิจกรรมที่ฝึกในเวลาเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เริ่มจากทักษะการเขียนที่ง่ายไปหาทักษะการเขียนที่ยากไป จนถึงระดับที่ยากที่สุด คือ การเขียนเรียงความอิสระซึ่งการเขียนในขั้นนี้ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาอังกฤษได้ใกล้เคียงหรือทัดเทียมกับเจ้าของภาษา

4. การวัดและประเมินผลการเขียน

การวัดและประเมินผลทักษะการเขียนมีแนวทางการวัดและประเมินทักษะการเขียนภาษาอังกฤษไว้มีนักการศึกษาได้เสนอการวัดและประเมินผลทักษะการเขียนดังต่อไปนี้

กึ่งแก้ว อารีรักษ์ (2545, หน้า 90-97) ได้เสนอรูปแบบเกณฑ์การวัดผลประเมินผลในทำนองเดียวกัน ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. เกณฑ์การประเมินแบบรวม (Holistic Rating Scales) เป็นแนวทางการให้คะแนนแบบภาพรวม โดยนำองค์ประกอบสำคัญที่บ่งบอกถึงผลงานที่คาดหวังมาจัดทำเป็นรายการ ระบุคำอธิบายที่บรรยายลักษณะของเกณฑ์ในแต่ละรายการเรียงต่อกัน มีระดับคะแนนที่ชัดเจนซึ่งกำหนดเพียงคะแนนเดียวและมีความสะดวกในการตรวจคะแนน เกณฑ์การประเมินการสอบการเขียนมีรายละเอียดของแต่ละระดับดังนี้

ระดับที่ 6 คือ มีความสามารถในการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เรียบเรียงและพัฒนาเนื้อหาได้ดี รายละเอียดของเนื้อหาเหมาะสมชัดเจนสนับสนุนประเด็นหลักและมีข้อผิดพลาดการแสดงออกทางความคิด ใช้ภาษาอย่างมั่นใจ และมีรูปแบบประโยคหลากหลายและเลือกคำได้เหมาะสม

ระดับที่ 5 คือ มีความสามารถในการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เรียบเรียงเนื้อหาโดยทั่วไปดี รายละเอียดของเนื้อหาเหมาะสมชัดเจนสนับสนุนประเด็นหลักและมีการแสดงความคิดเห็นแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของรูปแบบประโยคและลักษณะของคำศัพท์ แม้ยังมีข้อผิดพลาดในบางครั้ง

ระดับที่ 4 คือ มีความสามารถในการเขียนเกี่ยวกับหัวข้อมากในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ครบถ้วน การเรียบเรียงเนื้อหาในระดับหนึ่ง มีรายละเอียดบางส่วนมีเนื้อหาเหมาะสมสนับสนุนประเด็นหลักและมีแสดงความคิดเห็นบ้าง การใช้โครงสร้างไวยากรณ์ในประโยคดีปานกลาง ยังมีข้อผิดพลาดอยู่

ระดับที่ 3 คือ การเขียนที่ยังมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน 1 ข้อ หรือมากกว่า เช่น การเรียบเรียงและการพัฒนาเนื้อหาไม่เหมาะสมเพียงพอ หรือมีรายละเอียดที่ดีเพียงพอที่สนับสนุนใจความรวม มีการเลือกใส่คำหรือรูปแบบคำไม่เหมาะสมเห็นได้ชัดเจนอีกทั้งโครงสร้างและการใช้ภาษาไม่ถูกต้องมาก

ระดับที่ 2 คือ การเขียนระดับที่มีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน 1 ข้อ หรือมากกว่า เช่น การเรียบเรียงเนื้อหาที่ไม่เป็นระบบ มีรายละเอียดน้อยไม่มีข้อมูลเฉพาะเจาะจง โครงสร้างและการใช้ประโยคผิดพลาดมากและผิดซ้ำ ๆ

ระดับที่ 1 คือ การเขียนที่มีเนื้อหาข้อผิดพลาดในการเขียนที่รุนแรง การเขียนไม่ตรงประเด็น ไม่สามารถสื่อความได้

ระดับที่ 0 คือ งานเขียนที่ได้ค่า 0 เนื่องจากการเขียนที่ไม่มีการแสดงความรู้ มีเพียงการคัดลอกหัวข้อหรือการประกอบด้วยตัวอักษรเข้าด้วยกันเท่านั้น

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rating Scales) เป็นแนวทางการให้คะแนนแบบแยกส่วน กล่าวคือพิจารณาแนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาเป็นประเด็นแต่ละส่วนของงานที่ลักษณะการตอบจำกัด ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนนโดยมีนิยามศัพท์หรืออธิบายลักษณะของงานในส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับให้ชัดเจน และการกำหนดเกณฑ์ส่วนใหญ่มักจะไม่เกิน 4 ด้าน เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วนนี้ง่ายต่อการประเมินค่า และมีความน่าเชื่อถือในการประเมิน

กรมวิชาการ (2546, หน้า 252) ได้เสนอรูปแบบการวัดและประเมินผลทักษะการเขียนดังนี้ เกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubrics)

เกณฑ์การประเมินโดยทั่วไป มีองค์ประกอบสำคัญต่าง 2 ส่วน คือ

1. เกณฑ์ (Criteria) หรือแนวทางต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพิจารณา เช่น ความถูกต้อง การใช้ภาษา ความคล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

2. คำอธิบาย (Rubrics) เป็นระดับคุณภาพของแต่ละแนวทางหรือเกณฑ์ว่ามีความสำเร็จอยู่ในระดับใดจึงจะได้ตามเกณฑ์

รูปแบบของเกณฑ์การประเมิน จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (holistic Rating Scales) เป็นแนวทางในการให้คะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมของผลงานโดยนำองค์ประกอบสำคัญที่บ่งบอก ถึงผลงานที่คาดหวัง มาจัดทำเป็นรายงาน ระบุคำอธิบายที่บรรยายลักษณะของเกณฑ์ในแต่ละรายการเรียงร้อยต่อกันเป็นภาพรวมที่แสดงถึงคุณภาพให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในแต่ละระดับ กำหนดเป็นเพียงคะแนนเดียวสำหรับงานหรือการปฏิบัตินั้น ๆ เหมาะที่จะนำมาใช้ ประเมินทักษะการเขียน ทักษะการพูด เช่น ในการประเมินการใช้ภาษา สำหรับการเขียนตอบแบบไม่จำกัด องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ สามารถตรวจสอบความสามารถในการสื่อความ ความต่อเนื่องแนวคิด ความคิดสร้างสรรค์ และสละสลวยของภาษาได้

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rating Scales) คือแนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงานที่มีลักษณะการตอบที่จำกัดซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนน โดยมีคำนิยามหรือคำอธิบายลักษณะของงานในส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับให้ชัดเจน กล่าวคือ กำหนดการพิจารณา เป็นประเด็นต่าง ๆ

แยกกันในงานชิ้นเดียว ซึ่งครูผู้สอนจะสามารถเปรียบเทียบงานนั้นได้โดยตรงกับเกณฑ์ที่กำหนด และส่วนใหญ่ จะพิจารณาไม่เกิน 4 ด้าน

เกณฑ์การประเมินการเขียน

1. ความตรงประเด็นของข้อมูล

ให้ข้อมูลไม่ตรงประเด็น ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง ปรับปรุง
ให้ข้อมูลตรงประเด็นบ้าง ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้
ให้ข้อมูลตรงประเด็นเป็นส่วนใหญ่ ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง

ดี

ให้ข้อมูลตรงประเด็นทั้งหมด ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง

ดีเยี่ยม

2. ความถูกต้องของข้อมูล

ให้ข้อมูลน้อยมาก ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง ปรับปรุง
ให้ข้อมูลค่อนข้างน้อย ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้
ให้ข้อมูลค่อนข้างมากแต่ยังไม่ครบถ้วน ระดับคุณภาพ 2

หมายถึง ดี

ให้ข้อมูลตรงประเด็นทั้งหมด ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง

ดีเยี่ยม

3. ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ยังเขียนไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ระดับคุณภาพ 0

หมายถึง ปรับปรุง

เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์บ้าง ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง

พอใช้

เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เป็นส่วนใหญ่ ระดับคุณภาพ 2

หมายถึง ดี

เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทั้งหมด ระดับคุณภาพ 3

หมายถึง ดีเยี่ยม

4. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง

ปรับปรุง

ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องบ้าง ระดับคุณภาพ 1
 หมายถึง พอใช้

ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ระดับ
 คุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องทั้งหมด ระดับคุณภาพ 3
 หมายถึง ดีเยี่ยม

สรุปการประเมินทักษะการเขียน

- คะแนนรวม 0-4 = ระดับคุณภาพ 0 หมายถึงปรับปรุง
 คะแนนรวม 5-6 = ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้
 คะแนนรวม 7-8 = ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี
 คะแนนรวม 9-10 = ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีเยี่ยม

Heaton (1975, pp. 67-70) ได้เสนอวิธีการวัดและประเมินผลโดยการ
 ตรวจงานเขียนแบบวิเคราะห์ (Analytic Method) ได้พิจารณาแบ่งการให้คะแนนออกตาม
 องค์ประกอบในการเขียน 5 ประการ ดังนี้

- 1) ไวยากรณ์ (Grammar)
- 2) คำศัพท์ (Vocabulary)
- 3) กลไกในการเขียน (Mechanics) หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอน
 และตัวสะกด
- 4) ความคล่องแคล่ว : ด้านลีลาและการสื่อความหมาย (Fluency :
 Style and Ease of Communication)
- 5) ความสัมพันธ์ของข้อความ (Relevance)

การพิจารณาให้คะแนนนั้น จะให้คะแนนองค์ประกอบละเท่าๆกัน แต่มี
 ข้อยกเว้นสำหรับระดับต้น (Elementary Level) อาจให้น้ำหนักคะแนนดังนี้ คือ ไปเพิ่ม
 ไวยากรณ์และคำศัพท์โดยตัดองค์ประกอบความคล่องแคล่วออกไป เพราะเป็นเพียงระดับ
 ต้นยังไม่เน้นเรื่องความคล่องแคล่วในการเขียนมากนัก ส่วนระดับที่สูงขึ้นก็ให้จัดคละกัน
 ตามความเหมาะสม วิธีการให้คะแนนงานเขียนที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งซึ่งมีอยู่
 2 วิธี คือ

- 1) วิธีที่อาศัยความรู้สึกของผู้ตรวจเป็นเกณฑ์ (Impression Method) วิธีนี้อาจใช้ผู้ตรวจ 1 คน หรือมากกว่า 1 คน ให้คะแนนงานเขียนโดยรวมทั้งหมด ซึ่งการให้คะแนนนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกโดยทั่ว ๆ ไป วิธีนี้จะใช้ผู้ตรวจ 3 หรือ 4 คน ให้คะแนนงานเขียนแต่ละชิ้น แล้วรวมคะแนนที่ได้จากผู้ตรวจทั้งหมดมาหาค่าเป็นคะแนนที่ได้ของผู้เรียน
- 2) วิธีอาศัยการวิเคราะห์ (Analytic Method) การตรวจแบบนี้จะขึ้นอยู่กับแผนการตรวจที่ผู้ตรวจหรือคณะผู้ตรวจได้สร้างขึ้น โดยมีการแยกแยะคุณลักษณะต่าง ๆ ของเรียงความ

Rebecca (อ้างถึงใน พัสณี สิริบุตร, 2555, หน้า 35) ได้เสนอการวัดและประเมินผลโดยใช้ระบบการตรวจให้คะแนนการเขียนไว้ 3 แบบ ดังนี้

- 1) การประเมินส่วนประกอบเฉพาะ (Rating Specific Element) ซึ่งวิธีนี้ผู้สอนจะบอกให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าจะประเมินส่วนประกอบเฉพาะของการเขียน เช่น การเขียนเรียงความโดยมีพื้นฐานด้านคำศัพท์ ผู้สอนจะกำหนดคำศัพท์สำคัญ (Key Word) ไว้ให้ 10 คำ ผู้เรียนจะได้ 1 คะแนน สำหรับคำแต่ละคำที่ใช้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จะให้คะแนนเป็นคำผู้สอนจะประเมินเรียงความทั้ง เรื่องโดยแบ่งการประเมินเป็น ดีเด่น น่าพอใจ หรือ ไม่น่าพอใจ อาจมีการตรวจให้เห็นข้อบกพร่องในการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไข ข้อบกพร่องเหล่านี้ด้วย

- 2) การใช้มาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้สอนเตรียมขึ้น (Teaching Prepared Rating Scale) วิธีนี้ผู้สอนจะกำหนดว่าจะตรวจให้คะแนนของเรียงความด้านใดบ้าง ซึ่งผู้สอนควรบอกให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับระบบการให้คะแนน ก่อนที่จะให้ผู้เรียนทำข้อสอบข้อเขียนเรียงความ เพื่อผู้เรียนจะได้ทราบว่าควรให้ความสนใจในประเด็นใดของการเขียนเรียงความ

- 3) การใช้มาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้เรียนเตรียมขึ้น (Student Prepared Rating Scale) วิธีนี้เป็นโครงการที่ใช้เวลา 2 วัน ในวันแรกผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ให้แต่ละกลุ่มแต่งเรียงความจากหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้สอนจะเข้าไปช่วยตามกลุ่ม เช่น ช่วยตอบคำถามและตรวจแก้ไข เมื่อแต่ละกลุ่มแต่งเสร็จแล้วงานเขียนได้รับการแก้ไขข้อผิดพลาดในการสะกดคำและข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ จึงให้ผู้เรียนในกลุ่มที่มีลายมือดีคัดลอกเรียงความของกลุ่มตนเองไว้ วันที่สองจะแจกสำเนาเรียงความที่ผู้เรียนแต่งเป็นกลุ่มในวันแรกให้ผู้เรียนซึ่งแบ่งกลุ่มใหม่เป็นคู่ เป็นกลุ่ม หรือ

คนเดียว จึงให้ผู้เรียนจัดลำดับงานเขียนตามความชอบ ขึ้นต่อไปก็ลอกอันดับที่นักเรียนจัดไว้บนกระดานเพื่อเปรียบเทียบงานเขียนที่จัดอยู่ในอันดับต้นกับอันดับสุดท้าย เพื่อพิจารณาว่ามีองค์ประกอบใดที่ทำให้อยู่ในระดับที่ต่างกัน จดรายการองค์ประกอบนั้นบนกระดาน เช่น จินตนาการ การเรียบเรียงข้อความ ความยาวของประโยค การเลือกใช้คำศัพท์นั้นบนกระดาน จึงจัดกลุ่มตัวเลขไว้หลังองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น จินตนาการ 5 3 1 แล้วผู้เรียนใช้มาตราส่วนประเมินค่านี้กับงานเขียนในกลุ่มทั้งหมด จึงรวมคะแนนของแต่ละเรื่องเรียงความที่ผู้เรียนพิจารณาว่าดีที่สุดจะได้คะแนนมากที่สุดเรียงความที่มีคุณภาพต่ำที่สุดจะมีคะแนนน้อยที่สุด

Hughes (2003, pp. 91–93) ได้จำแนกการประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Scoring) โดยพิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การใช้ไวยากรณ์ (Grammar)

- 6 การใช้ไวยากรณ์ หรือการลำดับคำถูกต้องเกือบทั้งหมด
- 5 การใช้ไวยากรณ์ หรือลำดับคำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
- 4 การใช้ไวยากรณ์ หรือการลำดับคำถูกต้องเพียง 50% มีบางครั้งที่จะต้องอ่านซ้ำเพื่อเพิ่มความเข้าใจยิ่งขึ้น
- 3 การใช้ไวยากรณ์ หรือการลำดับคำถูกต้องเพียงบางส่วน ซึ่งบางครั้งไม่เข้าใจชัดเจนเพียงพอ
- 2 การใช้ไวยากรณ์ หรือการลำดับคำถูกต้องเพียงเล็กน้อย ผู้ประเมินต้องอาศัยการตีความด้วยตนเอง
- 1 การใช้ไวยากรณ์ หรือการลำดับคำไม่ถูกต้อง ยากต่อความเข้าใจ

การใช้คำศัพท์ (Vocabulary)

- 6 คำศัพท์และสำนวนที่ใช้เหมาะสมคล้ายกับเป็นผู้เขียนเจ้าของภาษา
- 5 บางครั้งคำศัพท์และสำนวนที่ใช้ไม่เหมาะสม อาศัยคำศัพท์อื่นมาสื่อความหมายแทนได้
- 4 ใช้คำผิดหรือไม่เหมาะสม การสื่อความหมายจำกัดเล็กน้อย เนื่องจากคำศัพท์ไม่เพียงพอ

- 3 คำศัพท์ที่ใช้ค่อนข้างจำกัดบางส่วนและการสื่อความหมายคลุมเครือ
- 2 คำศัพท์ที่ใช้ค่อนข้างจำกัดและผิดวัตถุประสงค์ ผู้ประเมินต้องตีความหมายด้วยตนเอง
- 1 คำศัพท์ที่ใช้จำกัดมาก ยากต่อความเข้าใจ
- กลไกการเขียน (Mechanics)
- 6 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเกือบหมด
- 5 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
- 4 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเพียง 50% ต้องอ่านซ้ำเพื่อความเข้าใจ
- 3 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเพียงบางส่วน ซึ่งบางครั้งไม่เข้าใจชัดเจนเพียงพอ
- 2 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเพียงเล็กน้อย ผู้ตรวจต้องอาศัยการตีความด้วยตนเอง
- 1 ตัวสะกดและ/หรือเครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง
- สรุปได้ว่า ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการเขียน เลือกใช้เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Scoring) เพื่อที่จะสามารถวัดและประเมินออกมาอย่างชัดเจน สามารถหาข้อบกพร่องหรือจุดที่ต้องการแก้ไขได้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
1. สะกดคำถูกต้อง ให้ระดับคะแนน 3 ระดับ
    - ระดับ 3 คะแนน เขียนสะกดคำศัพท์ได้ถูกต้องทุกคำ
    - ระดับ 2 คะแนน เขียนสะกดคำศัพท์ผิด 1-4 คำ
    - ระดับ 1 คะแนน เขียนสะกดคำศัพท์ผิดมากกว่า 4 คำ
  2. โครงสร้างไวยากรณ์ถูกต้อง ให้ระดับคะแนน 3 ระดับ
    - ระดับ 3 คะแนน เขียนโครงสร้างไวยากรณ์ได้ถูกต้องทุกประโยค
    - ระดับ 2 คะแนน เขียนโครงสร้างไวยากรณ์ผิด 1-4 แห่ง
    - ระดับ 1 คะแนน เขียนโครงสร้างไวยากรณ์ผิดมากกว่า 4 แห่ง
  3. เขียนเครื่องหมายและวรรคตอนถูกต้อง ให้ระดับคะแนน 3 ระดับ
    - ระดับ 3 คะแนน เขียนเครื่องหมายและวรรคตอนในประโยคถูกต้องทุกประโยค

ระดับ 2 คะแนน เขียนเครื่องหมายและวรรคตอนในประโยคผิด 1-4
แห่ง

ระดับ 1 คะแนน เขียนเครื่องหมายและวรรคตอนในประโยคผิด
มากกว่า 4 แห่ง

4. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ให้ระดับคะแนน 3 ระดับ
ระดับ 3 คะแนน เนื้อหาสมบูรณ์ได้ใจความครบถ้วน
ระดับ 2 คะแนน เนื้อหาไม่สมบูรณ์แต่ได้ใจความบ้าง
ระดับ 1 คะแนน เนื้อหาไม่สมบูรณ์ไม่ได้ใจความ

สรุปการประเมินทักษะการเขียน

คะแนน 0-5 ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง ปรับปรุง

คะแนน 6-8 ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้

คะแนน 9-11 ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

คะแนน 12 ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีเยี่ยม

การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Writing)

1. แนวคิดพื้นฐาน

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษเป็น
ภาษาต่างประเทศเริ่มแปรเปลี่ยนไปจากเดิม (Traditional approach) ซึ่งเน้นผลงานเขียน
หรือเน้นผลผลิตของผู้เขียน (Product) มาเป็นแบบใหม่ ซึ่งเน้นกระบวนการเขียน (Process)

วิธีการสอนแบบใหม่ หรือแบบเน้นกระบวนการนั้น เชื่อว่าการเขียนเป็นทั้ง
วิธีการสื่อสารและเป็นทั้งกระบวนการทางความคิด สติปัญญา ในการคิดค้นแสวงหาข้อมูล
และเรื่องราวที่จะนำมาเขียน รวมทั้งวิเคราะห์จัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเหล่านั้น ดังนั้น
จึงมีผู้หันมาศึกษากระบวนการที่ก่อให้เกิดงานเขียนขึ้น และทำให้แนวคิดในการเขียนได้แปร
เปลี่ยนไปเน้นที่กระบวนการเขียน กลุ่มที่มีแนวคิดดังกล่าวได้ให้คำนิยามการเขียนไว้ว่า
การเขียนคือกระบวนการทางความคิด เพราะผู้เขียนต้องคิดให้กระจ่างก่อนจึงจะสามารถ
เลือกและเรียบเรียงความคิดนั้นออกมาเขียนได้ (Arapoff, 1972, อ้างถึงใน พุนรัตน์ แสงหนุ่ม,
2538)

Tribble (1669, อ้างถึงใน Nicola Holmes, 2006, unpagged) กล่าวว่า วิธีการเขียนแบบเน้นกระบวนการให้ความสำคัญกับกระบวนการในการเขียน การฝึกหัด มากกว่าการเน้นผลงานเขียน

สำหรับ Hairston (1982, unpagged) ให้ความหมายของการเขียนแบบเน้นกระบวนการว่า การเขียนเป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลโดยผ่านกระบวนการในการค้นหา การเรียบเรียงข้อมูลจากความคิด โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีกฎที่ตายตัว และไม่ได้แบ่งขั้นตอนที่แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด และเป็นกระบวนการที่เกิดสลับไปมาหรือย้อนกลับได้ (Recursive) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การเขียน การตรวจทานแก้ไขงานเขียน การคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งที่จะเขียน (Anticipating) และขั้นตอนการทบทวนงานเขียน (Reviewing)

นอกจากนี้ Taylor (1984, unpagged) ได้กล่าวว่า งานเขียนเป็นงานทางความคิด การเขียนเป็นกระบวนการแสวงหาเชิงสร้างสรรค์โดยมีลักษณะเป็นการผสมผสานระหว่างเนื้อหาและภาษา นั่นคือ เป็นการใช้ภาษาเพื่อค้นหาสิ่งที่ไม่รู้หรือจากความรู้อื่นๆ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือในการค้นหาความหมายจากประสบการณ์ของผู้เขียนเพื่อจะได้นำสิ่งเหล่านี้มาเสนอแก่ผู้อ่าน และยังได้เพิ่มเติมไว้ดีกว่า การเขียนมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสะท้อนความคิดของผู้เขียนเท่านั้น ยังเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดได้อีกด้วย ดังนั้นการเขียนจึงเป็นกระบวนการทั้งให้และรับ

สรุปได้ว่า การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีลักษณะสำคัญ เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางความคิด เป็นการส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านการระดมความคิดในการเขียน การอ่านเพื่อตรวจทาน ความถูกต้อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. ลักษณะสำคัญของวิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ

สมศรี ธรรมสารโสภณ (2535, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้นำเสนอลักษณะที่สำคัญของวิธีสอนแบบนี้ ตามความเห็นของ Lapp (1985, unpagged) ไว้ดังนี้ คือ

1. ให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานเขียนมากกว่าปริมาณของงานเขียน หรือความถูกต้องในการใช้ภาษาเป็นหลัก
2. ให้ความสำคัญกับการฝึกให้ผู้เรียนเขียนงานฉบับร่าง (First draft) โดยให้ผู้เขียนจดบันทึก รวบรวมความคิดที่เกิดขึ้นทั้งหมด ในขั้นนี้ยังไม่ต้องคำนึงถึงลำดับของ

เนื้อความ รูปแบบของงานเขียน ความถูกต้อง วัตถุประสงค์ของการเขียน รวมทั้งตัวผู้อ่าน หลังจากฝึกให้ผู้เรียนได้เรียบเรียงความคิด หรือเนื้อความแล้ว จึงตรวจสอบถูกต้อง

3. ฝึกให้ผู้เรียนทบทวนงานเขียนฉบับร่าง โดยพิจารณาถึงการตอบสนองต่อจุดประสงค์ของการเขียนและความชัดเจนของข้อความเพื่อนำไปสู่การเขียนงานฉบับสุดท้าย

4. ฝึกให้เพื่อนเป็นผู้ประเมินงานเขียนหรือฝึกประเมินงานเขียนด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มเติมข้อมูล อธิบายความ แก้ไข ปรับปรุง หรือตัดข้อมูลที่ไมต้องการทิ้ง และยังเป็นการฝึกตอบสนองต่อผู้อ่านขณะเขียนงานอีกด้วย

Hairston (1982, unpagged) มีความคิดว่า วิธีสอนแบบนี้มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. เน้นการฝึกใช้กลวิธีในการสร้างและค้นหาข้อมูล โดยครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามสร้างเนื้อหา หรือช่วยวางวัตถุประสงค์ในการเขียนให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสมและดุลยพินิจของครู

2. เน้นการตระหนักในปฏิกริยาตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อ่านและวัตถุประสงค์ของการเขียนในขณะที่เขียน เพื่อเป็นการประเมินคุณภาพงานเขียนในแง่ของการสื่อความชัดเจนและตรงตามจุดประสงค์ของการเขียน

3. เน้นความเข้าใจในกระบวนการทางความคิดที่เกิดสลับไปมาระหว่างขั้นตอนการเขียน ขั้นตอนการเขียน ขั้นตรวจทานแก้ไข ซึ่งจะเกิดคาบเกี่ยวกันมิได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด

4. เน้นการให้ความสำคัญต่อการเขียนว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิด กระบวนการทำงานของสมอง วิธีเรียนรู้ และการพัฒนาความคิดเพื่อใช้ในการสื่อสาร

จากความคิดเห็นและข้อเสนอดังกล่าว พอจะสรุปเกี่ยวกับลักษณะของวิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการได้ดังนี้ คือ

1. เน้นกระบวนการมากกว่าผลงานเขียน กระบวนการเขียนประกอบด้วยขั้นตอนหลักดังนี้คือ ขั้นตอนการวางแผนก่อนการเขียน ขั้นตอนการลงมือเขียนงานฉบับร่าง และขั้นตอนหลังการเขียนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการอ่าน อภิปรายเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสู่งานเขียนฉบับร่าง การแก้ไขปรับปรุงงานเขียนฉบับร่างและการเขียนงานฉบับสมบูรณ์ การเขียนงานฉบับร่างนั้น จะเขียนกี่ครั้งก็ได้หลังจากที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับ

จากผู้อ่านแล้ว เพราะฉะนั้น ผู้เขียนไม่ต้องส่งงานเขียนฉบับแรกให้ครูเพื่อการประเมินผล

2. ให้ความสำคัญต่องานเขียนว่าเป็นผลงานของผู้เรียน ผู้เรียนจึงเป็นผู้กำหนดค้นหา รวบรวมข้อมูล หรือความคิดที่จะนำเสนอมาเขียนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างและพัฒนาความคิดของตนแล้วจึงเลือกข้อมูลมาใช้ในการเขียนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างและพัฒนาความคิดของตน

3. พัฒนาระบวนการสร้างความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างซับซ้อนโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียน ซึ่งได้แก่

3.1 ความพร้อมในการเขียน

3.2 ความสามารถในการใช้ภาษาถ่ายทอด หรือเชื่อมโดยความคิด ซึ่งได้รับการเรียบเรียงขณะที่กระบวนการทางความคิดกำลังดำเนินอยู่ โดยได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเขียน ผู้อ่าน และบริบททางสังคม เพื่อให้งานเขียนสื่อความหมายได้ชัดเจน

4. ใช้กิจกรรมการสร้างความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมชั้น และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้น การวางแผนก่อนการเขียน และอภิปรายความคิดเห็นหลังการอ่านงานฉบับร่าง เป็นความร่วมมือกันทำงานที่ช่วยพัฒนางานเขียนของแต่ละคนได้อีกด้วย

5. เป็นกระบวนการทางความคิด การใช้สติปัญญา และการใช้ภาษาที่ผสมกลมกลืนกัน แต่เน้นที่เนื้อหาและการเรียบเรียงก่อน ส่วนการแก้ไขการใช้ภาษาถือเป็นกิจกรรมสุดท้ายของกระบวนการเขียน

6. ผู้อ่านงานเขียนอาจเป็นครูหรือเพื่อนร่วมชั้นก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นครู แต่เพียงผู้เดียว

7. บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและความมั่นใจที่จะเขียนเนื่องจากการเตรียมความพร้อมก่อนเขียน ผู้เรียนมีอิสระในการคิดค้นหาข้อมูลที่ตนสนใจ ในขณะที่เขียนผู้เรียนเกิดความสบายใจเพราะสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้เรียนยังลดความวิตกกังวลหลังการเรียนได้อีกด้วย เนื่องจากมีเพื่อนหรือครูช่วยตรวจทานและให้ข้อมูลย้อนกลับสู่งานเขียนของตนเอง ไม่ใช่ครูเป็นผู้คอยตรวจสอบหรือจับผิดหักคะแนนเหมือนในการเรียนการเขียนที่ผ่านมา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการเขียนได้เป็นอย่างดี

8. เชื่อกันว่า ข้อผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ผู้เขียนจึงไม่ควรพะวงอยู่กับข้อผิดพลาดมากกว่าเนื้อหา

สรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของวิธีการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นไปมาระหว่างขั้นตอนการเขียน ขั้นตอนการเขียน ขั้นตอนตรวจทานแก้ไข ซึ่งจะเกิดคาบเกี่ยวกันมิได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด และเน้นการให้ความสำคัญต่อการเขียนว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิด กระบวนการทำงานของสมอง วิธีเรียนรู้ และการพัฒนาความคิดเพื่อใช้ในการสื่อสาร

3. ขั้นตอนการสอนของวิธีการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ได้มีผู้เสนอขั้นตอนการสอนและกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

Rivers และ Temperly (1978, unpagged) ได้เสนอขั้นตอนการสอนแบบเน้นกระบวนการดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนทั้งชั้นอภิปรายและปรึกษากันเกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ในการเขียน ในการอภิปรายนั้น รวมถึงการจัดเรียงความคิดอย่างมีระบบ ประกอบด้วยความคิดหลัก และรายละเอียดสนับสนุน ตลอดจนวิธีการเสนอข้อเขียนที่จะทำให้ผู้อ่านสนใจ

ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อลงมือเขียน หรืออาจจะเขียนคนเดียวก็ได้

ขั้นที่ 3 นำข้อเขียนมาวิจารณ์กันในกลุ่ม แก้ไขเกี่ยวกับการเลือกใช้คำ และโครงสร้างประโยค

ขั้นที่ 4 อ่านร่างที่แก้ไขอีกครั้ง ครั้งนี้เน้นที่ความราบรื่นของข้อเขียน

ขั้นที่ 5 แจกงานเขียนของกลุ่มที่แก้ไขแล้วให้นักเรียนทั้งชั้นทำการวิจารณ์

ส่วน Kelly (1984, unpagged) ได้เสนอการสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเขียน (Pre-writing)

ให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมค้นหา สืบหาข้อมูล ความคิด และจัดเตรียมรวบรวมข้อมูลข้อมูลไว้เขียน ขั้นนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจหัวข้อเรื่องและเนื้อหาสนับสนุนได้

อย่างอิสระ นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดประสงค์ของการเขียนและตัวผู้อ่านงานเขียนนั้นอีกด้วย กิจกรรมในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

1.1 คิด สืบหา และรวบรวมข้อมูล ใช้กิจกรรมการระดมสมอง (Brainstorming) การถามคำถามแบบ “WH” พังความสัมพันธ์ของความหมาย (Mapping) การเขียนรายการ (Listing) การเขียนข้อมูลอย่างรวดเร็วโดยไม่หยุด (Nonstop writing) การคิดจากความทรงจำหรือประสบการณ์ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน เป็นต้น

1.2 จัดกลุ่มและเรียงลำดับข้อมูลดังกล่าวเพื่อเตรียมนำเสนอ

1.3 เรียนรู้การใช้คำศัพท์ ตัวเชื่อม และโครงสร้างไวยากรณ์

ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการเขียน (Writing) ให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนงานฉบับร่าง ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลที่ตนเตรียมไว้ เพื่อสื่อความหมายกับผู้อ่านทางตัวอักษร การเขียนในขั้นนี้ ยังไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการใช้ภาษา แต่คำนึงถึงเนื้อความเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการเขียน (Post-writing) ให้ผู้เรียนได้ทบทวนปรับปรุง แก้ไข ตัดต่อ เพิ่มเติม หรือย้อนไปสู่ขั้นตอนที่ 1 หรือ 2 ใหม่ได้ เพื่อปรับแก้ตามคำแนะนำหรือข้อมูลย้อนกลับจากผู้อ่าน เป็นการปรับทั้งด้านเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยจะปรับที่ครั้งก็ได้จนกว่าจะได้งานเขียนฉบับสุดท้าย คือ ฉบับสมบูรณ์

กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

3.1 แลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับด้านเนื้อหา โดยครูแจกแบบตรวจสอบเนื้อหาประกอบการอ่าน

3.2 ปรับแก้งานเขียนตามข้อมูลย้อนกลับจากผู้อ่าน

3.3 แลกกันอ่านงานเขียนอีกครั้ง เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ

ด้านการใช้ภาษา โดยครูจากแบบตรวจสอบการใช้ภาษาประกอบการอ่าน

3.4 ปรับแก้งานเขียนตามข้อมูลย้อนกลับอีกครั้ง แล้วส่งครูเพื่อการประเมินผล

จะเห็นได้ว่า วิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการนี้ ได้เน้นการใช้ความคิดสติปัญญา และความสามารถในการใช้ภาษาประกอบกัน และยังช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาประกอบด้วย และยังช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ส่วน Singh (1992, unpagged) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนเขียนไว้ดังนี้
คือ

1. ขั้นอภิปราย/วางแผน เป็นขั้นกำหนดข้อมูลเพื่อใช้เขียน โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเขียน เนื้อหาที่จะใช้ ความเป็นไปได้และข้อจำกัดต่าง ๆ แล้วรวบรวมเป็นข้อมูลจัดวางโครงร่างของงานเขียนและปรึกษาหารือกับเพื่อนหรือครู เพื่อให้ได้ข้อตกลงเกี่ยวกับความหมายที่ต้องการจะสื่อ

2. ขั้นปฏิบัติการ/เขียนงานฉบับร่าง เป็นขั้นลงมือเขียน ในการเขียนยังไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการใช้ไวยากรณ์มากนัก แต่ให้คำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ต้องการจะเสนอเป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังให้ตระหนักในเรื่องการเรียบเรียงจัดระบบความคิด การเชื่อมโยงประโยคเพื่อให้ได้ใจความต่อเนื่อง

3. ขั้นปฏิบัติการ/ปรับปรุงงานเขียน เป็นการปรับปรุงงานฉบับร่างทั้งในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา เช่น การเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ การอ้างอิง โครงสร้างภาษา ความสอดคล้องระหว่างปรานกับกริยาในประโยค ฯลฯ

Raimes (1983, p. 18) ได้เสนอขั้นตอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการดังนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน (Pre-writing)

1.1 ผู้เรียนสร้างความคิดหลากหลาย (Generating Ideas) โดย

1.1.1 ผู้เรียนอภิปรายกับเพื่อนในห้อง เป็นกลุ่ม หรือเป็นคู่ (Discussion: class, small group, pair) ปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ในการเขียน รวมถึงการจัดเรียบเรียงความคิดอย่างมีระบบ

1.1.2 ผู้เรียนระดมสมอง (Brainstorming)

1.2 ผู้เรียนเลือกความคิดแล้วกำหนดความคิดที่จะเขียน (Selecting ideas/ establishing a viewpoint) ประกอบด้วยความคิดหลัก และรายละเอียดสนับสนุน ตลอดจนวิธีการเสนอข้อเขียนที่จะทำให้ผู้อ่านสนใจ

1.3 ผู้เรียนร่างงานเขียนแบบคร่าว ๆ (Rough drafting) เป็นการจัดความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ เป็นข้อความต่อเนื่องกัน

1.4 ผู้เรียนตรวจงานที่ร่างไว้ (Preliminary self-evaluation) ว่าตรงประเด็นตามข้อมูลที่เตรียมไว้หรือไม่

1.5 ผู้เรียนเรียบเรียงข้อมูล หรือสร้างเรื่องที่จะเขียน (Arranging information/structuring the text) จัดลำดับประโยค และย่อหน้า

2. ชั้นลงมือเขียน (While-writing)

2.1 ผู้เขียนร่างงานเขียนครั้งที่ 1 (First draft) โดยผู้เรียนเขียนตามแบบที่ร่างคร่าว ๆ (Rough drafting) ยังไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับข้อผิดพลาดต่าง ๆ

2.2 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนงานเขียนกับเพื่อน โดยดูวัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา (Content) มีการเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) และมีประโยคสนับสนุนหลัก

2.3 ผู้เรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานร่างที่ 1 (First draft) เพื่อเขียนงานร่างที่ 2 (Second draft)

2.4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนตรวจงานร่างที่ 2 (Second draft) กับเพื่อน มีการอภิปราย (Discuss) กัน ถึงรายละเอียดด้านคำศัพท์ กลไภททางภาษา (Mechanics) ไวยากรณ์ (Grammar) โดยมีผู้สอนช่วย งานเขียนบางชิ้นที่เน้นเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ก็จะทำให้ผู้เรียนตรวจเรื่องไวยากรณ์ (Tense) ถ้าเป็นงานเขียนที่มีลักษณะบรรยายก็จะทำให้ผู้เรียนตรวจการใช้คำคุณศัพท์ (Adjective) คำนาม (Noun) ความสอดคล้องของประธานและกริยา (Subject-verb agreement)

2.5 ผู้เรียนนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงงานร่างแล้วเขียนออกมาเป็นผลงานครั้งสุดท้าย (Finished draft)

3. ชั้นหลังการเขียน (Post-writing)

ผู้เรียนทบทวนงานเขียนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลงาน (Reviewing) และส่งครูตรวจ ผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างชัดเจนว่า ผลงานของผู้เรียนจะได้รับการตรวจเพื่อให้คะแนน และจะใช้เกณฑ์อะไรในการวัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องมีการตกลงระหว่างครูและผู้เรียน ถึงเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนการเขียนเรียงความโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่จะเขียน (Choosing a topic)
2. ผู้เรียนระดมความคิด (Brainstorming)
3. ผู้เขียนร่างงานคร่าว ๆ (Writing a rough draft) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสร้างความคิดมาเขียนเป็นประโยค อาจมีข้อผิดพลาดมาก ผู้เรียนไม่ต้องกังวล

4. ผู้เรียนตรวจแก้ไขงานร่าง (Cleaning up the rough draft)

หลังจากร่างงานเสร็จแล้วให้เว้นระยะ 2-3 วัน นำงานร่างมาเขียนใหม่ ปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

5. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนตรวจงานร่างกับเพื่อน (Peer editing)

โดยใช้ใบตรวจงานที่มีคำถามเกี่ยวกับงานเขียน (Paragraph checklist) เป็นตัวชี้แนะแนวทางในการแสดงความคิดเห็นผลงานของเพื่อน

6. ผู้เรียนแก้ไขร่าง (Revising the draft) ผู้เรียนนำข้อมูล

ย้อนกลับมาแก้ไขปรับปรุงงานร่าง โดยเป็นงานเขียนครั้งสุดท้าย

7. ผู้เรียนตรวจงานครั้งสุดท้าย (Proofing the final paper)

ก่อนส่งงานให้ผู้สอนตรวจ

นอกจากนี้ Huang (1993, unpagged) ได้เสนอขั้นตอนที่ละเอียดกว่าผู้อื่นที่ได้นำเสนอแล้ว โดยได้เสนอขั้นตอนการสอน ไปถึง 10 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน ใช้เวลา 30 นาที ในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดอย่างจริงจังในสิ่งที่ตนต้องการจะเขียน ซึ่งทำได้โดยให้ผู้เรียนอภิปรายปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับหัวเรื่อง (Topic) ที่ครูกำหนดให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดที่กว้างขวาง

2. ขั้นการเขียนแผนร่างฉบับที่ 1 ใช้เวลา 20-30 นาที ในชั้นเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเขียนฉบับร่าง

3. การช่วยด้านเนื้อหาตามหัวเรื่อง ใช้เวลา 10 นาที ในชั้นเรียน ครูแจกแบบตรวจสอบเนื้อหา เพื่อช่วยในการคิดและตรวจสอบด้านเนื้อหา

4. การฝึกทักษะปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา ใช้เวลา 30 นาที ในชั้นเรียน ครูเขียนงานฉบับร่างของผู้เรียนลงแผ่นใส เพื่อเป็นตัวอย่างของการฝึกทักษะปรับปรุงแก้ไขงานเขียน ให้ตัวอย่างและติชม ครูต้องย้ำว่าในขั้นนี้ยังไม่ต้องพะวงกับเรื่องไวยากรณ์ การสะกดคำหรือเครื่องหมายวรรคตอนแต่อย่างใด

5. การตรวจสอบด้านเนื้อหาโดยเพื่อนเป็นผู้ตรวจสอบ ใช้เวลา 30 นาที ในชั้นเรียน ครูแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 6 คน แล้วให้แลกเปลี่ยนอ่านแผนร่างฉบับที่ 1 โดยใช้แบบตรวจสอบเนื้อหาประกอบการอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานฉบับร่างได้รวดเร็วและตรงประเด็น ในขณะเดียวกันครูคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหา

6. การเขียนแผนร่างฉบับที่ 2 และชั้นปรึกษาหารือกันระหว่างครูและผู้เรียน ชั้นนี้ผู้เรียนสามารถทำเป็นการบ้านได้ เพราะเป็นชั้นที่ให้ผู้เรียนเขียนแผนร่างฉบับที่ 2 ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขหลังจากที่ได้ผ่านชั้นที่ 5 มาแล้ว และในขณะที่ผู้เรียนเริ่มเขียนแผนร่างฉบับที่ 2 ดังกล่าวแล้ว ครูอาจเริ่มดำเนินการให้คำปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานเขียนนั่นเอง

7. การตรวจสอบด้านภาษา ใช้เวลา 5 นาที ในชั้นเรียน ชั้นนี้ครูอาจตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยเลือกตรวจสอบ 1-2 เรื่อง ที่คิดว่าเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน

8. การฝึกทักษะปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา ใช้เวลา 30 นาที ในชั้นเรียน ในชั้นนี้ครูเขียนแผ่นใสที่ได้เขียนงานแผนร่างฉบับที่ 2 ของนักเรียนไว้ เพื่อเป็นตัวอย่างในการแนะนำการตรวจข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการใช้ภาษาโดยใช้แบบตรวจสอบการใช้ภาษาประกอบการอธิบาย ครูต้องไม่ลืมว่า ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่จะเสนอ ต้องมาจากข้อเสนอแนะของนักเรียนในชั้นเรียน

9. การตรวจทานแผนร่างฉบับที่ 2 ใช้เวลา 30 นาที ในชั้นเรียน นักเรียนจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากในการตรวจทานงานของเพื่อน ครูเดินรอบ ๆ ห้องเพื่อให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา ครูต้องเตือนนักเรียนว่าจะทำงานเพื่อนก่อนได้รับอนุญาตไม่ได้

10. การเขียนงานฉบับสุดท้าย ให้นักเรียนเขียนในชั้นเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ผู้เรียนได้ปรับงานเขียนฉบับที่ 2 ตามคำแนะนำและข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน เพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์มากที่สุด

กล่าวโดยสรุปคือ การเขียนแบบเน้นกระบวนการนั้นเป็นแนวทางในการสอนการเขียนแนวใหม่ ที่เน้นในเรื่องกระบวนการในการเขียนมากกว่าจะเน้นที่ผลงานเขียนของนักเรียน ซึ่งขั้นตอนในการสอนนั้นได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาเสนอไว้หลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการสอนเหล่านั้นก็ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนหลักอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเขียน ขั้นการเขียน และขั้นหลังการเขียน ดังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังกล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดขั้นตอนหลักทั้ง 3 ขั้นตอนนี้เช่นกัน

ผังความคิด

1. ความหมายของผังความคิด

ไลว พักขาว (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ที่ใช้ในการช่วยผู้เรียนในการเชื่อมโยงสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลักความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องให้เห็นเป็นรูปธรรมในลักษณะแผนภาพ

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2545, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นการแสดงแผนผังมโนภาพและกระบวนการคิดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่กล่าวถึงอย่างชัดเจน

สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นการแสดงการเชื่อมโยงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ทิตินา แคมมณี (2554, หน้า 389) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น คำ ระยะห่าง จากจุดศูนย์กลาง สี่ เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายและเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้น ๆ

Buzan (1997, p. 59) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า เป็นการแสดงออกของความคิดรอบทิศทาง ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ และเป็นเทคนิคการแสดงออกด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะใช้ไขประตูไปสู่ศักยภาพของสมอง และเป็นความคิดนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต ซึ่งการเรียนที่ได้รับการพัฒนาและการคิดที่ชัดเจนขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์

จากความหมายของผังความคิด ที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า ผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้ รวบรวม บันทึก และสรุปความรู้ความคิด โดยเริ่มจากความคิดหลักหรือหัวเรื่องแล้วแยกออกไปเป็นความคิดรองและความคิดย่อย ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการคิดที่ชัดเจน

2. แนวคิดเกี่ยวกับผังความคิด

แนวคิดเกี่ยวกับผังความคิดเริ่มต้นจากการค้นพบว่า มนุษย์มีสมองส่วนบน 2 ส่วน มิใช่ส่วนเดียว และสอง 2 ส่วนนี้ยังทำงานแตกต่างกัน เมื่อพุทธศักราช 2510 ถึง พุทธศักราช 2515 โรเจอร์ สเปนเซอร์ พบว่า สมอง 2 ซีกของมนุษย์หรือมันสมอง 2 ส่วนของมนุษย์เชื่อมโยงกันอย่างมหัศจรรย์โดยเครือข่ายเส้นประสาทอันซับซ้อนที่เรียกว่า คอร์ปัส คอลโลซัม (Corpus Collosum) สมองทั้ง 2 ด้านทำงานแตกต่างกัน ซีกซ้ายของสมองจะทำงานเกี่ยวกับ ตรรกภาษา ความเป็นเหตุผล ตัวเลข การวัดและการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะเรียกรวมว่ากิจกรรมทางวิชาการ ส่วนสมองซีกขวา ทำงานเกี่ยวกับจังหวะ จินตนาการ สีสัน ภูมิภาพรวมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าหากคนเราได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาหัวคิดพร้อมกันไปทั้ง 2 ด้าน จะก่อให้เกิดพลังงานสร้างสรรค์มากกว่าการพัฒนาที่ละด้าน จากการค้นพบว่านักวิทยาศาสตร์ผู้ยิ่งใหญ่ของโลกเช่น ไอน์สไตน์ ศิลปินเอกของโลก เช่น ปีกาลโซ หรือ ลีโอนาร์โด ดา วินชี ล้วนให้สมองทั้งสองข้างพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545, หน้า 178-185 อ้างถึงใน ประพร โชติพงษ์, 2550, หน้า 32-33) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแม้ศักยภาพด้านใดที่ได้รับการพัฒนาแล้วเราก็ยังสามารถพัฒนาศักยภาพในส่วนที่ยังไม่ได้พัฒนานั้นได้อีก (สมศักดิ์-สินธุระเวชญ์, 2544, หน้า 20) ได้สรุปว่าการค้นพบสมองซีกซ้ายและขวานี้ ช่วยให้คนเราสามารถซับซ้อนระบบความจำ การจดบันทึก การสื่อสาร ในรูปแบบผังความคิด คือถ้าต้องการให้สมองโยงใยใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ก็ควรจัดรูปแบบการบรรจุข้อมูลให้ง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการจัดในลักษณะการบันทึกใหม่ แทนที่จะเขียนเป็นบรรทัดแล้วเขียนเป็นประโยคหรือลำดับรายการ เราควรเขียนเริ่มจากศูนย์กลางด้วยความคิดหลัก แล้วแตกสาขาออกเป็นความคิดย่อย ตามลักษณะความคิดและโครงเรื่องหลัก โดยผสมกันไประหว่าง คำ รูปภาพ และสัญลักษณ์ ผังความคิดสามารถประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การวางแผน การเขียนรายงาน การเขียนเรียงความ

3. ลักษณะสำคัญของผังความคิด

ลักษณะสำคัญของผังความคิด Buzan (อ้างถึงใน ธีญา พลอนันต์, 2553, หน้า 82-83) สรุปไว้ดังนี้

1. ใช้การเน้นความสำคัญ

1.1 วางภาพที่ศูนย์กลางเสมอ ภาพแก่นแกน

- 1.2 ใช้ภาพตลอดเวลาในการเขียนผังความคิด
- 1.3 ภาพแทนแทน ใช้สีอย่างน้อยสามสีเสมอ
- 1.4 ใช้มิติในภาพ และรอบ ๆ คำต่าง ๆ
- 1.5 ใช้อินทรีย์สัมพันธ์ (ผสมผสานสัมพันธ์จากภายนอก รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส หัวใจ)
- 1.6 ใช้ขนาดตัวพิมพ์ เขียนให้อ่านง่าย เส้นและรูปภาพให้มีความหลากหลายลดหลั่น
- 1.7 ใช้พื้นที่ว่างอย่างมีระเบียบ
- 1.8 ใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม
2. ใช้ความเชื่อมโยง
  - 2.1 ใช้ลูกศรเมื่อต้องการต่อเชื่อมทั้งภายในกิ่งและข้ามแขนงกิ่งก้าน
  - 2.3 ใช้สี
  - 2.4 ใช้รหัส (เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่รู้อยู่คนเดียวหรือในกลุ่มเล็ก ๆ)
3. ชัดเจน
  - 3.1 ใช้คำคุณศัพท์ (ประเด็น) เพียงคำเดียว บนเส้นแต่ละเส้น
  - 3.2 ภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ทั้งหมด
  - 3.3 เขียนคำคุณศัพท์ไว้บนเส้น บนกิ่ง
  - 3.4 ให้ความยาวของเส้นเท่า ๆ กับความยาวของคำ เส้นยาวเท่ากับคำ
  - 3.5 ให้เส้นกิ่งแขนงหลัก (กิ่งแก้ว) ทั้งหมดเชื่อมกับภาพแทนแทน
  - 3.6 เชื่อมปลายเส้นกิ่งใหม่ต่อกับเส้นกิ่งเดิมเสมอ
  - 3.7 ให้เส้นกิ่งที่อยู่ใกล้ แทนแทน มีความหนามากกว่าเส้นกิ่งที่อยู่ห่างออกไป
  - 3.8 สร้างเส้นเขตแดน ล้อมแขนงกิ่งก้านเป็นกลุ่ม ๆ
  - 3.9 ให้ภาพมีความชัดเจนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
  - 3.10 วางแผ่นกระดาษในแนวอนเสมอ
  - 3.11 เขียนตัวหนังสือให้อยู่ในแนวตั้งฉากมากที่สุด (เอียงได้เล็กน้อยแต่อย่าให้ตีลังกากลางหัว)

4. สร้างรูปแบบของตนเอง

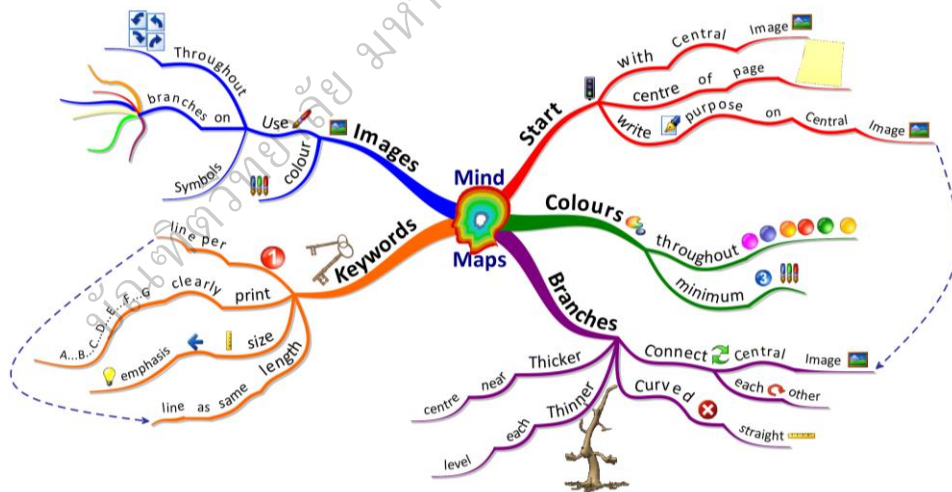
4.1 วางแบบ

4.2 ใช้ลำดับชั้น (ตรี โท เอก, เล็ก กลาง ใหญ่)

4.3 ใช้ลำดับตัวเลข (1 2 3 4)

ลักษณะสำคัญของผังความคิด Buzan (อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544, หน้า 162) สรุปไว้ดังนี้

1. มีหัวเรื่องหรือความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะแผ่กระจายออกจากความคิดรวบยอดหลัก โดยมีเส้นช่วยแสดงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงถึงกัน
2. ความคิดรวบยอดรองและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะแผ่กระจายออกจากความคิดรวบยอดหลัก โดยมีเส้นช่วยแสดงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงถึงกัน
3. ข้อความที่จะแทนความคิดรวบยอดรองและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะเป็นข้อความที่สั้น กระชับรัดกุม
4. มีการใช้สี เส้น รูปภาพหรือสัญลักษณ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ
5. ครอบคลุมสาระสำคัญของสิ่งที่นำเสนอ

ภาพประกอบ 3 ลักษณะของผังความคิดตามแบบของ Buzan

ที่มา : Buzan, online, 2007.

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของผังความคิด ได้แก่ หัวเรื่องหรือความคิดรวบยอดย่อย ๆ ความคิดรวบยอดรอง มีการใช้สี ช่วยในการจดจำและจุดประกายความคิด สร้างสรรค์ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา เส้น รูปภาพเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และให้ครอบคลุมสาระสำคัญของสิ่งที่นำเสนอด้วย

4. วิธีการสร้างผังความคิด

ในการสร้างผังความคิดได้มีนักวิชาการเสนอวิธีการสร้างผังความคิดตามแนวคิดของ Buzan ดังนี้

ธัญญา พลอนันต์ (2541, หน้า 43-48) ได้สรุปขั้นตอนในการสร้างผังความคิดไว้ดังต่อไปนี้

1. เริ่มต้นด้วยวาดรูปภาพศูนย์กลางตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยวางกระดาษตามแนวนอนภาพ ๆ เดียวจะสื่อความแทนคำมากกว่าพันคำทั้งยังช่วยเชื่อมโยงความคิดทำให้พื้นความจำได้ง่ายขึ้น
2. หัวข้อสำคัญของเรื่องแต่ก้ออกจากศูนย์กลางและเขียนด้วยอักษรหนาเส้นที่แตกออกจากภาพศูนย์กลางความหนาเรียวไม่ทื่อแข็ง และเขียนด้วยตัวอักษรหนา ความยาวของคำเท่ากับความยาวของเส้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการคิด
3. เขียนคำเหนือเส้นโดยแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และโครงสร้างของผังความคิดโดยแตกออกเป็นกิ่งก้านสาขาแผ่ไปอย่างไม่มีสิ้นสุด
4. ใช้รูปภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ในการเขียนผังความคิด เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตา และช่วยในการจำ
5. ใช้สีอย่างน้อย 3 สี ระบาย ตกแต่งลงบนแผนที่เพื่อนเน้นความสำคัญและช่วยกระตุ้นกิจกรรมการใช้จินตนาการของสมอง ทั้งยังช่วยดึงดูดความสนใจด้วย

สมาน ถาวรรัตนวิช (2541, หน้า 37) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างผังความคิดไว้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยสัญลักษณ์หรือรูปภาพลงบนกลางกระดาษ
2. ระบุคำสำคัญหลัก

3. เชื่อมโยงคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญหลักด้วยเส้นโยงจากคำสำคัญหลักตรงกลางออกไปทุกทิศทุกทาง

4. เขียนคำที่ต้องการ 1 คำ ต่อ 1 เส้น และแต่ละเส้นควรเกี่ยวข้องกับเส้นอื่น ๆ ด้วย

5. ขยายคำสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6. ใช้สี รูปภาพ ลักษณะของเส้น เป็นการระบุถึงลักษณะของการเชื่อมโยงการเน้นหรือการลำดับ

ไซว พักขาว (2544, หน้า 6) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างผังความคิด ไว้ดังนี้

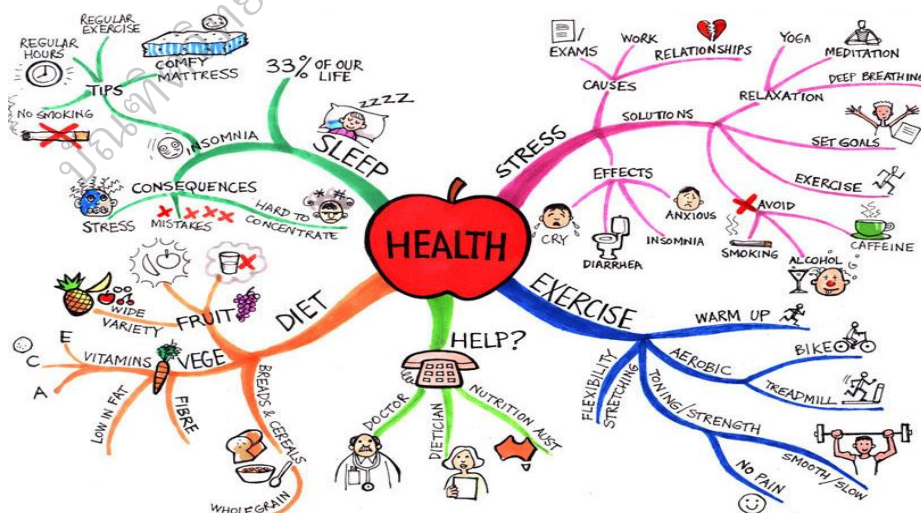
1. เขียนคำหรือข้อความ หรือรูปภาพแทนมโนทัศน์หลักไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ

2. เขียนคำหรือข้อความที่เป็นมโนทัศน์รอง กระจายออกไปรอบ ๆ มโนทัศน์หลัก

3. ลากเส้นเชื่อมโยงระหว่าง มโนทัศน์หลักกับมโนทัศน์รอง

4. เขียนมโนทัศน์ย่อยกระจายออกจากมโนทัศน์รองแต่ละอัน โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น

สำหรับขั้นตอนในการสร้างผังความคิดนั้นต้องเริ่มต้นด้วยการใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ วาดลงบนกระดาษ ระบุหัวข้อสำคัญของเรื่อง แล้วเชื่อมโยงประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อย ออกไปทุกทิศทาง โดยใช้สี รูปภาพ เส้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างการสร้างผังความคิด

ที่มา : Buzan, Online, 2007.

5. ประโยชน์ของผังความคิด

Buzan (1997, p. 96 อ้างถึงใน สุพรรณฉวี ชัยสีดา, 2553, หน้า 33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของผังความคิด ดังนี้

1. ใช้ทบทวนบทเรียน สรุปสาระสำคัญของที่เรียนทำให้จดจำได้ง่าย ไม่เครียด
2. ใช้คิดเรื่องใหม่ที่หลากหลาย สร้างสรรค์มีชีวิตชีวา
3. ใช้ในการวางแผนการสอน การพูดในที่สาธารณะเมื่อมีผังความคิด จะทำให้เกิดความมั่นใจ
4. ใช้สำหรับสรุปทบทวนการประชุม
5. ใช้ในการจัดบันทึกความคิด พื้นความจำ
6. ใช้เชื่อมโยงเครือข่ายความสำคัญจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีหัวเรื่องหลัก อยู่ตรงกลางแล้วมีหัวเรื่องย่อยแตกเป็นเรื่องราวรองลงไป

ไสว พักขาว (2544, หน้า 162) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของผังความคิด ดังนี้

1. ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา หรือ งานต่าง ๆ
2. ใช้ในการรวบรวมความคิด
3. ใช้ในการสรุปหรือสร้างองค์ความรู้
4. ช่วยจัดระบบความคิดทำให้จำได้ดี
5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนบทความ
6. ใช้ในการจดโน้ต หรือทำโน้ตสำหรับนำเสนอ
7. ช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองซีกซ้ายและซีกขวา

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2544, หน้า 23) ได้กล่าวถึงข้อดีของผังความคิดไว้ดังนี้

1. ผังความคิดใช้ได้ตั้งแต่อายุ 5 ขวบขึ้นไป
2. การสร้างผังความคิด เป็นการปลูกฝังนิสัยให้หยั่งรากฝังลึกและเป็นวิธีที่สมองได้จัดระบบเชื่อมโยง เพื่อร่างความคิดออกมา โดยใช้ศัพท์ สีต่าง ๆ รหัส สัญลักษณ์ในการจัดระบบเชื่อมโยง ซึ่งสมองของคนเราต้องใช้เวลาสำหรับการฝึกฝนและต้องอาศัยความอดทน
3. ในการสร้างผังความคิด ผู้เรียนจะสร้างภาพในความคิดเชื่อมโยงเป็นความคิดรวบยอด

4. ถ้าผู้สอนปรารถนาที่จะฝึกทักษะการคิดและฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์ เมื่อนั้นผังความคิดจะเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมการทั้งหลายเพื่อการสอน
  5. ผังความคิดจะช่วยให้บันทึกข้อมูลจำนวนมากไว้ในเนื้อที่เล็ก ๆ แต่สามารถแสดงความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของความคิดรวบยอดกับความคิดอื่น ๆ
  6. ผังความคิดเป็นทักษะการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ เป็นอาวุธที่จะต้องสร้างให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการคิด การทำงาน การดำรงชีวิต และสามารถจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องกับแผนภูมิแกงปลา และเทคนิคอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
  7. ผังความคิดช่วยให้คิดอย่างกว้างไกลได้ทั่วโลกมองเห็นภาพรวม และเอื้ออำนวยให้เกิดความคิดปรับเปลี่ยนได้ทุกขั้นตอน
  8. ผังความคิดทำให้ผู้เรียนมองเห็นความคิดหลักอย่างเด่นชัดกว่าเดิม มองเห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยความคิดที่สำคัญกว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่าความคิดที่สำคัญน้อยกว่าจะอยู่ริมขอบ
  9. ธรรมชาติของโครงสร้างผังความคิดช่วยให้เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้นโดยข้อมูลจะไม่กระจัดกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป
  10. การจดบันทึกในเชิงสร้างสรรค์มาก ๆ เช่น การเตรียมเขียนบทความ ผังความคิดซึ่งมีลักษณะปลายเปิดอยู่แล้วจะช่วยทำให้สมองพร้อมที่จะเกาะเกี่ยวความคิดใหม่ทันที
  11. ผังความคิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การวางแผน การนำเสนอ ประชุม การจดบันทึก การร่างระเบียบ การประชุม การตรวจสอบความเข้าใจ การเขียนรายงาน การสรุป ฯลฯ
- จากประโยชน์และข้อดีของผังความคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผังความคิดใช้ทบทวน สรุปสาระสำคัญ วิเคราะห์เนื้อหาของงานต่าง ๆ ให้เข้าใจและจดจำได้ง่ายขึ้น เป็นการจัดระบบความจำที่พัฒนาสมองทั้งสองซีก อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดของ Raimes (1983, pp. 3-23) ร่วมกับผังความคิดของ Buzan (อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544, หน้า 162) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนเขียน (Pre-writing) เป็นขั้นตอนของการวางแผนการเขียน ดังนี้

1.1 ครูทบทวนคำศัพท์ โครงสร้างประโยคในการเขียน นำเสนอและอธิบายขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิด

1.2 ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องให้ในหัวเรื่องหรือสถานการณ์นั้นๆ โดยการระดมสมองอภิปรายร่วมกับครู

1.3 ผู้เรียนฟัง ความคิดเห็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นั้น ๆ แล้วสนทนาซักถามความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

1.4 ในกรณีที่เนื้อหาที่มีความจำเป็นในการสัมภาษณ์ข้อมูล ผู้เรียนสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา นั้น ๆ

2. ขั้นการเขียน (While-writing) เป็นการนำเอาข้อมูลในขั้นก่อนการเขียนมาเขียนเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องทางไวยากรณ์ การใช้ภาษา หรือความถูกต้องในเนื้อหา ให้ได้ผลงานออกมาในลักษณะการเขียนร่าง (Draft) กิจกรรมในขั้นนี้มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3-4 คน นำข้อมูลที่ต้องการระดมพลังสมอง ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจถูกต้องเหมือน ๆ กัน แล้วนำข้อมูลที่วางแผนไว้แล้วมาร่างงาน เขียนแผนผังความคิด โดยออกแบบตามลักษณะสำคัญของแผนผังความคิด Buzan (อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544, หน้า 162) ดังนี้

2.1.1 ผู้เรียนเขียนหัวเรื่องหรือความคิดรวบยอดหลักอยู่ตรงกลางแผนผังโดยแสดงด้วยข้อความหรือรูปภาพ

2.1.2 ผู้เรียนเขียนความคิดรวบยอดตรงและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะแพร่กระจายออกจากความคิดรวบยอดหลัก โดยมีเส้นช่วยแสดงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงถึงกัน

2.1.3 ผู้เรียนเขียนข้อความที่จะแทนความคิดรวบยอดตรงและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะเป็นข้อความที่สั้น กะทัดรัด

2.1.4 ผู้เรียนใช้สี เส้น รูปภาพหรือสัญลักษณ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

2.1.5 ครอบคลุมสาระสำคัญของสิ่งที่นำเสนอ

2.2 กิจกรรมเดียว นำข้อมูลที่กำหนดให้มาเขียนในรูปของความเรียงด้วยตนเอง จากประสบการณ์การเขียนการทำงานกลุ่ม แล้วเรียงลำดับลักษณะสำคัญของแผนผังความคิด จากนั้นลงมือวาดและเขียนแผนผังความคิดตามวิธีการสร้างแผนผังความคิด

2.2.1 ผู้เรียนรวบรวมข้อมูล สร้างออกแบบรูปแบบของงานเขียนทำโครงร่างการเขียน

2.2.2 ผู้เรียนเขียนงานร่างที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและเรียบเรียงออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.3 ผู้เรียนผู้เรียนเขียนข้อความที่จะแทนความคิดรวบยอดตรงและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะเป็นข้อความที่สั้น กะทัดรัด

3. ขั้นหลังการเขียน (Post-writing) กิจกรรมขั้นนี้ให้นักเรียนได้ทบทวนปรับปรุงแก้ไขงาน โดยเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อนหรือให้ครูเป็นผู้ตรวจผลงานเขียน โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 ปรับแก้ตามความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่สรุปได้จากการฟัง การเล่าเรื่อง หรือการอ่าน จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้เรียนปรับทั้งด้านเนื้อหาและความถูกต้อง

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิดนี้ ได้เน้นการใช้ความคิดสติปัญญา และความสามารถในการใช้ภาษาประกอบกันกับการแสดงการเชื่อมโยงของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นในภาพรวม ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และยังช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

1. ความหมายของเจตคติ

เจตคติ มาจากคำภาษาอังกฤษ Attitude มีรากศัพท์มาจากคำว่า Aptus หมายถึง ทำที่ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่แสดงออกมาของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เดิมใช้คำว่า ทศนคติ ต่อมาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำว่า เจตคติ เจตคติมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียน เพราะเมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาเรียน ครู โรงเรียนและเพื่อน ๆ ก็จะทำให้สนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียน ทำให้เข้าใจบทเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้เจตคติยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายไว้ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 54) เจตคติเป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมาซึ่งอาจจะเป็นไปได้หรือไม่ดีก็ได้ เจตคติยังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรมดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

วันเพ็ญ จันทร์เจริญ (2546, หน้า 57) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ทำที่ความรู้สึก ความคิดที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลซึ่งจะโน้มนำให้บุคคลนั้น ๆ เลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งต่อวัตถุ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

ปรีญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551, หน้า 243) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องความชอบหรือไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อฝังใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคมเราจะเกิดความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้และมีผลต่อความคิดรวมทั้งเกิดปฏิกิริยาในใจ ดังนั้นเจตคติจึงเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นได้ หรือพฤติกรรมภายในที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แต่มีความเอนเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก

Newcomb (1959, p. 128) กล่าวว่า เจตคติซึ่งมักอยู่ในเฉพาะบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ เจตคติของบุคคลนั้นอาจแสดงออกมาในทางพฤติกรรมซึ่งเป็นไปได้ในสองลักษณะ คือ ลักษณะพึงพอใจหรือชอบ ซึ่งอาจเป็นผลผู้นั้นเกิดความพอใจรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ เรียกว่า เจตคติเชิงนิมานหรือเชิงบวก (Positive Attitude) กับเจตคติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกมาในรูปของความไม่พึงพอใจ

เป้าหมาย เป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น ๆ เรียกว่า เจตคติเชิงนิเสธ หรือเชิงลบ (Negative Attitude)

Good (1959, p. 48) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เป็นสภาพความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหาหรือต่อต้าน สภาพการณ์บางอย่างบุคคลหรือสิ่งใด ๆ เช่น รัก กลัว หรือไม่พอใจมากเกินไปดังต่อสิ่งนั้น ๆ

McDonald (1959, p. 564) ได้ให้ความหมายของคำเจตคติไว้ว่า เจตคติ คือ ความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่ง หรือความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่ง

Hilgard (1962, p. 564) ได้ให้คำจำกัดความของเจตคติว่า เป็น พฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่แนวความคิดหรือสภาพการณ์ในการเข้าหาหรือออกห่าง เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในครั้งต่อ ๆ ไป เมื่อพบสิ่งดังกล่าว นั้นซ้ำอีก

Kagan (1968, p. 618) กล่าวถึง เจตคติว่า เป็นความโน้มเอียงที่ฝังแน่น อยู่ในความคิดและความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเจตคติ ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้ความเข้าใจ และอารมณ์

Kendler (1974, p. 572) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมแวดล้อม หรือเป็นความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมที่สนับสนุน หรือคัดค้านประสบการณ์ เช่น บุคคล สถาบัน ตลอดจนแนวความคิดบางอย่าง การแสดงออกของทัศนคติโดยอาศัยพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะที่เห็นด้วย พึงพอใจหรือชอบ และลักษณะที่ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจหรือไม่ชอบ

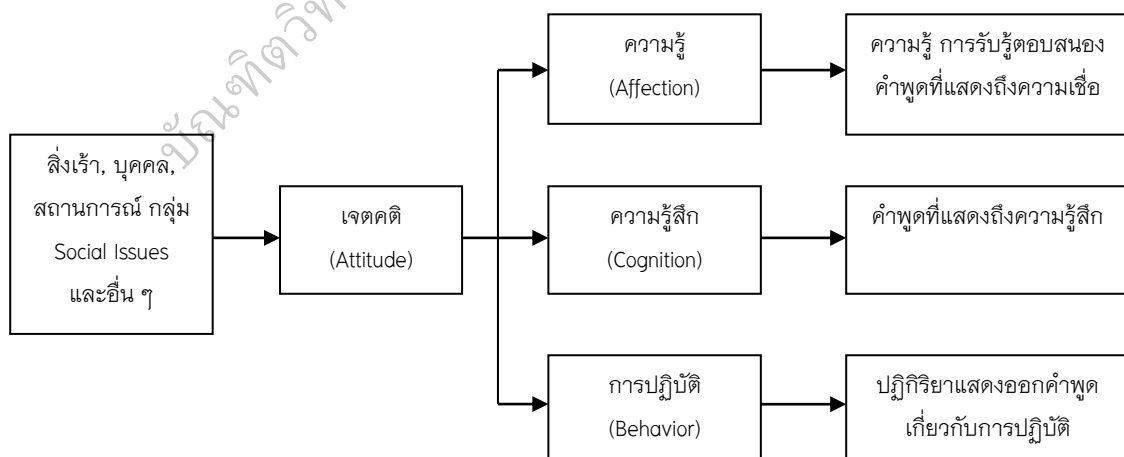
สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึก ความคิดเห็น และท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวก เช่น การเห็นด้วย พึงพอใจหรือชอบ ทางลบ เช่น ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจหรือไม่ชอบ เจตคติที่ดีในการเรียน ก่อให้เกิดความถึงพอใจ สนใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ อยากรู้ อยากเห็น เจตคติ เป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ เจตคติ จึงสามารถสร้างได้และเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ในการเรียนครูจึงควรปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนต่อไป

2. องค์ประกอบของเจตคติ

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ Krench and Egerton (1962, pp. 139–140) Meguire (1969, pp. 155–156) และ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 34 ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเจตคติไว้ในลักษณะเดียวกันว่าเจตคติมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) คือ ความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบุคคลได้รับรู้ประสบการณ์ หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ก่อนจึงจะสามารถกำหนดท่าที ความรู้สึกต่อสิ่งเรานั้นได้
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ชื่นชม รังเกียจ เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกทั้งหลายเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ โดยมีความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ของแต่ละบุคคลเป็นตัวกำหนด ในการประเมินสิ่งเร้าว่าเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ อย่างไร ซึ่งก็คือ ความรู้สึกในด้านบวก หรือ ด้านลบ นั่นเอง
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ แนวโน้ม ในทางปฏิบัติที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าใด ๆ ในแง่บวกหรือลบ เช่น การยอมรับ ไม่ยอมรับ เต็มใจทำ ไม่เต็มใจทำ เป็นต้น นั่นหมายถึง ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม ก็จะเกิดการปฏิบัติหรือ ปฏิกริยาตอบสนองไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่ง

Triandis (1971, p. 124) ได้เสนอภาพแสดงองค์ประกอบของเจตคติไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบของเจตคติ

ที่มา : Triandis (1971, p. 124, อ้างอิงใน กมลภัทร์ พุทธสันติธรรม, 2545, หน้า 57)

Allport (1969, p. 272) ได้แยกเจตคติออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาวะจิตใจและประสาท (Mental and Natural State) ซึ่งจะแสดงให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น โกรธ เกลียด รัก เป็นต้น
2. ความพร้อมที่จะตอบสนอง (Readiness to Respond) คือ เมื่อมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด ก็พร้อมที่จะตอบสนองสิ่งนั้นตามลักษณะของเจตคติที่เกิดขึ้น เช่น ชอบวิชาศิลปะ สมัครงใจและต้องการที่จะเรียนหรือสนใจวิชาศิลปะอยู่เสมอ
3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ (Organized) เกิดขึ้นเป็นกลุ่มและจัดระบบไว้แล้วในตัวเอง คือ เมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดแล้ว จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน และติดตามมาด้วยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น เมื่อโกรธหน้าจะบึ้ง
4. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ (Through Experience) หมายความว่า ประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างเจตคติได้ดี
5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก (Exerting a Directive and for Dynamic Influence on Behavior) การแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติ

เชดคักดี โสวาสินธุ์ (2520, หน้า 40) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า (Object) นั้นเพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ
2. ด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสำคัญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่าพอใจหรือไม่พอใจต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร
3. ด้านความพร้อม (Active Tendency Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

วันเพ็ญ จันท์เจริญ (2546, หน้า 57) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

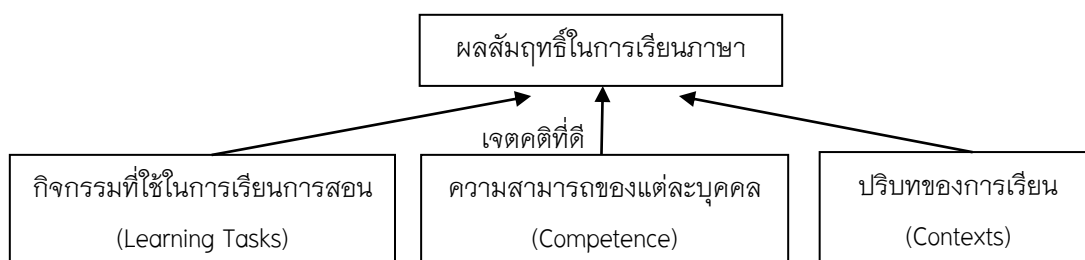
1. องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า เป็นภาพรวมที่เกิดขึ้นในความคิดของบุคคล เป็นพื้นฐานของความรู้สึกและพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งเร้านั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งเร้า อันเป็นผลมาจากการประเมินสิ่งเร้า นั้น ๆ แล้วว่าพอใจ หรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดี หรือเลว องค์ประกอบด้านนี้เห็นได้ชัดว่าด้านความรู้เนื่องจากเมื่อเกิดความรู้สึกจะมีผลต่อด้านสรีระด้วย
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นความพร้อมหรือแนวโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามความรู้ หรือความรู้สึกที่มีอยู่ จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า เจตคติมี องค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านปฏิบัติ ของแต่ละบุคคล

3. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้น เจตคติมีบทบาทสำคัญเพราะความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศขึ้นอยู่กับเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อเจ้าของภาษาด้วย ดังที่ Kranshen (1983, p. 59) กล่าวว่า เจตคติและความถนัดทางภาษาต่างก็เกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ไม่ขึ้นต่อกันและกัน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจมีความถนัดต่ำ และมีเจตคติที่ดี หรือมีความถนัดสูง แต่มีเจตคติในทางลบก็ได้ ซึ่งเจตคตินั้นไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จในการเรียนได้ทั้งสิ้น เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่มีความต้องการที่จะเป็นเหมือนเจ้าของภาษา แต่มีความเห็นว่าภาษาต่างประเทศมีประโยชน์ในการทำงาน ดังนั้น เจตคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษย่อมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างแน่นอน

Oller and others (1977, unpagged) กล่าวว่า เจตคติเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นสิ่งสนับสนุน และสิ่งขัดขวาง และยังได้เสนอแบบจำลอง ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษา
ที่มา : Oller and others (1977, อ้างถึงใน มณฑา ตุ่มอ่อน, 2551, หน้า 53)

จะเห็นได้ว่า เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษนั้น เกิดจากผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจและมองเห็นคุณค่าของภาษาต่างประเทศ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาต่อไป

4. การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ เคลแมน (ซูซีพ อ่อนโคกสูง, 2518, หน้า 7, อ้างอิงมาจาก Calman. n.d.) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่าเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือการยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพื่อให้เขาปฏิบัติตัวในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ

2. การแสดงตน (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคมให้คนอื่นเห็นว่าตนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธภาพที่ดีต่อคนอื่น

3. รับผิดชอบจากสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวของบุคคลเอง (Internalization)

นอกจากนี้ Triandis (1971, p. 3) กล่าวถึง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ดังนี้ คือ

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรงหรือ ความกระทบกระเทือนใจ

3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับเจตคติของตน
4. การรักษาทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

จะเห็นได้ว่าเจตคติของบุคคลสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ในทำนองเดียวกันเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

5. ประโยชน์ของเจตคติ

ประโยชน์ของเจตคติ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 5-6) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการจัดรูปแบบหรือด้วยระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา
  2. ช่วยให้มีการยอมรับตนเอง โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตนเอง
  3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปนั้นส่วนมากจะทำในสิ่งที่ทำความพอใจให้หรือบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม
  4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น
- โดยสรุปแล้ว เจตคติมีประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าได้ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้บุคคลใดก็ตามสามารถโต้ตอบสนองสิ่งเร้า ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และบุคคลรอบข้าง ย่อมจะทำให้เกิดสันติสุขในสังคมนั้น ๆ ได้

6. หลักการวัดเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 147-148) ได้เสนอหลักการวัดเจตคติไว้ดังนี้

การวัดเจตคติ นับว่าเป็นสิ่งที่มีความยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกหรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตามเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้ซึ่งต้องอาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ ความรู้สึก นึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใด ช่วงเวลาหนึ่ง ที่ความรู้สึกของคนเรามีความคงที่ที่สามารถวัดได้

1.1 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อมโดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติอยู่เสมอ

1.2 เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณความคิด ความรู้สึกนั้นอีกด้วย ดังนั้นในการวัดเจตคตินอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคติได้ด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่างคือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัดมี สิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคลแสดงเจตคติตอบสนอง และ สุตท้ายต้องมีการตอบสนองซึ่งออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อยไม่เท่ากัน

3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้าให้นิยม คือข้อความเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของการวัดเป็นพิเศษต้องพยายามให้ผลของการวัดที่ได้ตรงกับความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทางและระดับ

7. มาตรฐานวัดเจตคติ

มาตรฐานวัดเจตคติที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่หลายชนิด พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538, หน้า 106-108) กล่าวว่า ที่นิยมใช้มีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. วิธีของเทอร์สไตน์
2. วิธีของลิเคิร์ต
3. วิธีใช้ความหมายทางภาษา

สำหรับมาตราวัดเจตคติที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ผู้คิดคือ เรนนิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert)

การวัดเจตคติโดยวิธี ซัมเมทติง เรตติ้ง (Summated Rating) มีขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้เด่นชัด เพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่เป็น ความรู้สึกต่อเจตคติ (Psychological Object) นั้นคืออะไร ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เช่น จะวัดเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ก็ต้องวิเคราะห์ให้ทราบว่าควรถามเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษในเรื่องใดบ้าง

3. ทำการสร้างข้อความเจตคติให้ครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้จำนวนข้อความที่สร้างควรมีประมาณ 20-30 ข้อความ และให้มีจำนวนข้อความที่กล่าวถึงที่ต้องการในทางที่ดี และในทางที่ไม่ดี จำนวนมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้วเหลือตามต้องการ

4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองหรือนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ตรวจสอบ

5. ทำการทดลองขั้นตอนก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้มาตรวจสอบ แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะบรรจุลงในมาตราวัดเจตคติ มาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต กำหนดช่วงความรู้สึกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดีโดยมีจำนวนข้อพอ ๆ กัน ข้อความอาจมีประมาณ 18-20 ข้อความ การกำหนดตามวิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งเป็นที่นิยมมากที่สุด คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวก 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความทางลบ

วิธีวัดเจตคติของผู้เรียนจากข้อเสนอแนะของนักวิจัยหลายคนดังกล่าวมาแล้วคงเห็นได้ว่าทุกวิธีล้วนแต่ให้ความเชื่อถือได้ทั้งสิ้นและได้มีนักวิจัยหลายท่าน ที่ได้ทดลองนำไปใช้แล้วได้ผลอย่างดี ในการนำเอาวิธีวัดเจตคติแบบใดไปใช้จึงจะให้ผลดีที่สุด

ย่อมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจว่าจะนำไปใช้วัดกับใครในสถานการณ์ใดซึ่งจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้านด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การวัดเจตคติแบบวิธีของ เรนนิส ลีเคิร์ท นับว่าเป็นวิธีหนึ่งที่ได้ผลดี

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการหาประสิทธิภาพการเรียนการสอน ผู้ทำการวิจัยจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยของคะแนนการทํากิจกรรมและประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอนหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนกับเป้าหมายที่กำหนด นั่นคือ E_1/E_2 หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงเกณฑ์การหาประสิทธิภาพไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 194-195) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดเกณฑ์จะต้องคำนึงถึงกระบวนการและผลลัพธ์โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเป็น E_1/E_2 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพตั้งไว้ 80/80 ถึง 90/90 สำหรับวิชาที่มีลักษณะเป็นเนื้อหา และไม่ต่ำกว่า 75/75 สำหรับวิชาที่เป็นทักษะ

การยอมรับประสิทธิภาพมี 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะสูงกว่าที่ตั้งไว้เกินกว่า 5% ขึ้นไป
2. เท่ากับเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 5% หรือไม่ต่ำกว่า 5%
3. ต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่ต่ำกว่า 5% ถือว่ามีประสิทธิภาพยอมรับได้

เชษฐ กิจระการ (2544, หน้า 49-51) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรมชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ในความหมาย

ที่ 1 ใน 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่านักเรียนมีความสามารถในด้านนั้นสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลขนี้นั้นขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่จะนำมาสร้าง ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 เท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้นตามลำดับ เป็นเกณฑ์ในการใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของกิจกรรมหรือสื่อการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่เป็นทักษะผู้วิจัยจึงเลือกได้เลือกการหาประสิทธิภาพ 75/75

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด มีดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

วินัย ชินบุตร (2547, หน้า 168) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนภูมิกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการใช้แผนภูมิเรียงลำดับเหตุการณ์ในการอ่านจับใจความสำคัญนักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญและสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ และการใช้แผนภูมิกราฟิกเเย่แมงมุมเพื่อเน้นให้นักเรียนอ่านเพื่อหาเฉพาะจุดสำคัญผลการวิจัยพบว่านักเรียนสามารถอ่านเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจรายละเอียดต่าง ๆ ในบทอ่านได้ดี

อุ้นเรื่อน เนื่องจำนงค์ (2549, หน้า 58) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 ตำบลบางตีนเป็ด อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ มีคะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระจักรพงษ์ ทะระมา (2550, หน้า 47) ได้ศึกษาการบูรณาการสอน ไวยากรณ์ในการเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน ภาษาอังกฤษและความรู้ด้านไวยากรณ์ของนักเรียนในระดับก้าวหน้า ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดอัมมาตย์วิทยา ตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการสอน โดยวิธีการบูรณาการการสอนไวยากรณ์ในการเขียนแบบเน้นกระบวนการ นักเรียนมีระดับ ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่านักเรียน ที่เรียนโดยใช้วิธีการการบูรณาการสอนไวยากรณ์ในการเขียนแบบเน้นกระบวนการมี ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น

รุ่งเพชร ต. ศิริวานิช (2550, บทคัดย่อ) ผลของการใช้เทคนิคแผนผัง ความคิดเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถการสอนเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า คะแนน เฉลี่ยจากการทดสอบความสามารถด้านการ เขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการสอนเขียนโดยใช้ แผนผังความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุตากรณ์ แทนอ่อน (2553, หน้า 52) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ภาษาอังกฤษโดยใช้การฝึกเขียนแบบเน้นกระบวนการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงเจนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีเขียนแบบเน้นกระบวนการมีค่าเฉลี่ย คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

รุจิเรข จันบัติ (2553, หน้า 75) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการเขียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม โดยใช้แผนผังความคิด ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการเขียนโดยใช้แผนผังความคิดของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการ เขียนภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 92.45 ซึ่งเป็นไปตามที่เกณฑ์ที่กำหนด คือ 70/70 คือ นักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ ด้านทักษะการเขียนภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Louie (1994, pp. 86–90) ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) เรื่อง การปรับปรุงการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่เขตชานพรานซิสโก ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยใช้ทฤษฎีกระบวนการเขียน ผลการวิจัยพบว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการ โดยมีผู้สอนให้คำปรึกษาระหว่างกระบวนการ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจแก้ไวยากรณ์และแสดงความคิดเห็นต่องานเขียนนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงงานช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีแรงจูงใจมากขึ้น ผลจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง พบว่าความสามารถด้านการเขียนของผู้เรียนพัฒนาขึ้น

Bao (2002 อ้างถึงใน สุदारตน์ คักดีคำดวง, 2553, หน้า 33) ศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลด้วยเทคนิคผังความคิด ถูกนำมาใช้เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล โดยใช้ประโยชน์จากการเลือกเว็บมากกว่าที่จะใช้การนำเสนอข้อมูลแบบธรรมดา โดยใช้ Internet Explorer ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ผังความคิดเป็น เครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ข้อมูลและการเรียนรู้ใหม่ ๆ

Chang, Sung and Chen (2002, อ้างถึงใน แสงเดือน พรหมสุพันธ์, 2555, หน้า 63) ได้ศึกษาผลของการใช้แผนผังความคิดทำให้เข้าใจในบทเรียนและสรุปเนื้อหาได้มากขึ้นแม้ว่ากลวิธีผังกราฟิก เช่น แผนผังกราฟิก และแผนผังความรู้ ช่วยพัฒนาในการเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียน สิ่งที่สำคัญคือสิ่งที่แสดงผล เช่น ลักษณะกระบวนการ และการแก้ปัญหาในด้านพุทธิพิสัย ผู้วิจัยได้ทดสอบผลการเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียน สิ่งที่สำคัญคือสิ่งที่แสดงผล เช่น ลักษณะกระบวนการ และการแก้ปัญหาในด้านพุทธิพิสัย ผู้วิจัยได้ทดสอบผลการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมี 3 วิธี แผนผังความคิดโดยการแก้คำที่ผิด แผนผังที่ไม่มีโครงสร้าง และแผนผังที่ใช้กันทั่วไปส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจและสรุปเนื้อหาตามความสามารถของแต่ละคน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 คน ในชั้นเรียนที่ระดับ 5 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแผนผังความคิดส่งผลต่อบทเรียนและสรุปเนื้อหาได้ง่ายมากขึ้นและแผนผังที่ไม่มีโครงสร้างนั้น ทำให้สรุปเนื้อหาตามความสามารถของแต่ละบุคคล

Kao (2003, pp. 17–52) ได้ศึกษากรณีศึกษาชาติพันธุ์วรรณนาทางการศึกษา เพื่อศึกษาการสอนเขียนภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการสอนเขียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไต้หวัน ที่เน้น

การสอบเข้ามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาอังกฤษผู้มีประสบการณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐในไต้หวัน จำนวน 2 คน ซึ่งได้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตชั้นเรียนเป็นเวลา 1 ภาคเรียน แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง อุปกรณ์การสอน และผลงานการเขียนของนักเรียน ข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปสาระที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ ความเชื่อของครู วิธีดำเนินการ และวิธีการสอนในชั้นเรียน การมอบหมายงานการเขียน กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน จุดรวมการสอนเขียนภาษาอังกฤษ และเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนพัฒนาขึ้น

Dhindsa and Anderson (2011, p. 186) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการสอนคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิดและการสอนแบบดั้งเดิม จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนจะได้มีความรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพและการเปรียบเทียบการเรียนการสอนตามสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมี 6 ห้องเรียน จำนวน 140 คน อายุระหว่าง 13-15 ปี ที่โรงเรียนบรูโนส โดยการสอนแบบดั้งเดิมใช้กับนักเรียน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนชาย 40 คน และนักเรียนหญิง 30 คน ในขณะที่การสอนการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด จำนวนนักเรียนชาย 41 คน และนักเรียนหญิง 29 คน และใช้โปรแกรมในการนำเสนองาน หลังจากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามและให้นักเรียนบรรยายในสิ่งที่ได้เรียนมา การเรียนของนักเรียนได้นำมาวิเคราะห์มาเป็นของตนเองมากกว่าการคัดลอกออกมา ดังนั้นข้อเสนอแนะครูควรพิจารณาการใช้เทคนิคการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจโดยเฉพาะสำหรับบทเรียนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความซับซ้อน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการสามารถพัฒนาการเขียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและสามารถเขียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้นสำหรับการสอนโดยใช้ผังความคิดเป็นแนวทางในการเขียนเรื่องหรือประโยคสำหรับนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงความคิด ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยเพิ่มความเข้าใจ ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านการเขียนภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น